

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลบริบทของพื้นที่และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อันเป็นปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 1.1 สถานการณ์ปัญหาคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่
- 1.2 ทูทางสังคมของพื้นที่ (Social capital)
- 1.3 ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่
- 1.4 การดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคที่ผ่านมา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากการจัดกิจกรรมเพื่อการมีส่วนร่วม (Participatory Activities)

2.1 การจัดสมาชิกผู้บริโภคฉลาดซื้อ (Smart Consumer Assembly)
2.2 การจัดลงนามในบันทึกความร่วมมือร่วมกัน (MOU) ว่าด้วยการพัฒนาระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 การประชุมวางแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านคุ้มครองผู้บริโภค ร่วมกับคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคระดับท้องถิ่น และศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 รูปแบบปัจจุบันของการทำงานคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 4 การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เรื่องรูปแบบองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลบริบทของพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันเป็นปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบองค์กร อีสาระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1 สถานการณ์ปัญหาผู้บริโภคในพื้นที่

ผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคของเทศบาลตำบลปริก องค์กรบริหารส่วนตำบลควนรู และองค์กรบริหารส่วนตำบลท่าข้าม โดยผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของสถานการณ์ผู้บริโภคซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ปัญหาเกี่ยวกับอาหารและยา 2) ปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทั่วไปและการรับบริการ 3) ปัญหาเกี่ยวกับสัญญาไม่เป็นธรรม และ 4) ปัญหาเกี่ยวกับระบบกลไกด้านคุ้มครองผู้บริโภค รายละเอียดแสดงตามตารางที่ 4.1

1) **ปัญหาเกี่ยวกับอาหารและยา** ได้แก่ ปัญหาการปนเปื้อนของสารเคมีทางเกษตรในผัก ผลไม้ (อบต. ควนรู มีความกังวลมากในประเด็นดังกล่าว สืบเนื่องจากการมีเกษตรกรจากภายนอกพื้นที่ เข้ามาเช่าที่ดินเพื่อเพาะปลูกผักซึ่งใช้สารเคมีทางการเกษตรเป็นจำนวนมากเพื่อส่งไปจำหน่ายให้กับผู้บริโภคในอำเภอหาดใหญ่ ตลอดจนจังหวัดใกล้เคียง) ปัญหาความสะอาดของร้านอาหาร แผงลอย และอาหารพร้อมบริโภค ปัญหาการไม่มีฉลากและฉลากไม่ถูกต้องของอาหาร ปัญหาการมีสารสเตียรอยด์ในยาสมุนไพรแผนโบราณ

2) **ปัญหาเกี่ยวกับใช้ผลิตภัณฑ์ทั่วไปและการรับบริการ** ได้แก่ ปัญหาการจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ไม่มีคุณภาพจากประเทศจีน ตลอดจนปัญหาสินค้าด้อยคุณภาพ หรือสินค้ามือสองด้อยคุณภาพ ปัญหาการใช้เครื่องสำอางที่มีสารเคมีที่เป็นอันตรายต่อใบหน้าผู้บริโภค ปัญหาการจำหน่ายภาชนะจาน ชามไม่มีคุณภาพ

ส่วนปัญหาจากการใช้บริการ ได้แก่ ปัญหาการไม่มีคุณภาพของรถโดยสารสาธารณะ ปัญหาการมีข้อความสั้น (SMS) รบกวน และการโทรศัพท์มาหลอกลวงจากขบวนการมิจฉาชีพ

3) **ปัญหาเกี่ยวกับสัญญาไม่เป็นธรรม** ได้แก่ ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกรรมธรรม์ของผู้แทนขายประกันชีวิต ปัญหาการไม่ปิดป้ายแสดงราคา ปัญหาการโกงตาชั่งของแม่ค้าในตลาดสดและตลาดนัด ปัญหาการถูกเรียกเก็บค่าธรรมเนียม 107 บาทกรณี ชำระค่าไฟฟ้าล่าช้า

4) **ปัญหาเกี่ยวกับระบบกลไกด้านคุ้มครองผู้บริโภค** ได้แก่ ปัญหาการไม่รู้จักช่องทางร้องเรียน ปัญหาการขาดความตระหนักเรื่องสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค ปัญหาการขาดทักษะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร ปัญหาการขาดความสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านคุ้มครองผู้บริโภค ปัญหาการขาดระบบรับเรื่องร้องเรียนในชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลจากทั้งสามแห่ง ได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหา ผู้บริโภคทั้งสามพื้นที่ พบว่า มีแนวโน้มความรุนแรงจะมากขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเอาเปรียบเกี่ยวกับสัญญาที่ไม่เป็นธรรม ความวิตกกังวลเรื่องการปนเปื้อนของอาหารที่บริโภค

ตารางที่ 4.1 แสดงสถานการณ์ปัญหาคู่ครองผู้บริโภคในพื้นที่

สถานการณ์ ปัญหา	ตำบลท่าข้าม	ตำบลควนรู	ตำบลปริก
1.ปัญหาเกี่ยวกับ อาหารและยา	<ul style="list-style-type: none"> ■ ผัก ผลไม้ มียาฆ่าแมลงตกค้างที่อาจเกิดอันตรายต่อสุขภาพ ■ อาหารสำเร็จรูปไม่มีฉลากและเครื่องหมาย ออ. ■ ยาสมุนไพรแผนโบราณที่มีสารสเตียรอยด์ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ หมูใส่สารเร่งเนื้อแดง ■ แกงถุงไม่มีสะอาด ■ ข้าวสารถุงมีการปนเปื้อนยา ฆ่าแมลง ■ มีฟาร์มปลูกผักใช้สารเคมีเพื่อส่งขายในภาคใหญ่ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ อาหารสดไม่มีคุณภาพและสะอาด ■ ความสะอาดของร้านอาหารและแผงลอยจำหน่ายอาหาร
2.ปัญหาเกี่ยวกับ การใช้ผลิตภัณฑ์ และการรับ บริการ	<ul style="list-style-type: none"> ■ เครื่องสำอางที่มีสารที่เป็นอันตรายต่อใบหน้า ■ เครื่องใช้ไฟฟ้าไม่มีคุณภาพจากประเทศจีน ■ เครื่องนวดและเครื่องไถ่ยุ่ง หลอกหลวง ■ เจ้าหน้าที่ขณะงาน ชม ไม่มีคุณภาพ ■ เจ้าหน้าที่จักรยานปลอม 	<ul style="list-style-type: none"> ■ เครื่องสำอางมีสารที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อใบหน้า ■ เครื่องใช้ไฟฟ้า หลอกหลวงไม่มีคุณภาพ ■ รถโดยสารสาธารณะ ขับขี่ไม่ปลอดภัย ■ บัญเคมีและบัญชีภาพปลอม ■ สินค้ามือสองและสินค้าจากจีนเข้ามาขายเร็วในพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ เครื่องสำอางมีสารห้ามใช้จำหน่ายในพื้นที่ ■ โทรศัพท์มือถือมีข้อความ (SMS) รบกวน ■ มีโทรศัพท์หลอกหลวงของกลุ่มมิจฉาชีพ ■ คุณภาพการให้บริการของสถานีตำรวจในพื้นที่ ■ คุณภาพการให้บริการของรถโดยสารสาธารณะ ■ แชมพูปลอมไม่มีคุณภาพ

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานการณ์ ปัญหา	ตำบลท่าข้าม	ตำบลควนรู	ตำบลปริง
3.ปัญหาเกี่ยวกับ สัญญาไม่เป็น ธรรม	<ul style="list-style-type: none"> ■ การโกงตาชั่งแม่ค้าตามตลาดสดและตลาดนัดเร่ ■ การไม่ปิดป้ายราคาสินค้า ■ ประกันชีวิตไม่ทำตามเงื่อนไขของกรมธรรม์ ■ สัญญาบ้านเอื้ออาทรของการเคหะแห่งชาติไม่เป็นธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> ■ การโกงตาชั่งของแม่ค้า ■ การไม่ปิดป้ายราคาสินค้า ■ สัญญาประกันชีวิตไม่ทำตามเงื่อนไขของกรมธรรม์ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ถูกเรียกเก็บค่าธรรมเนียม 107 บาท เมื่อผิคนัดชำระค่าไฟฟ้า
4.ปัญหาด้าน ระบบกลไก ด้าน คบ.	<ul style="list-style-type: none"> ■ ผู้บริโภคไม่ทราบช่องทางร้องเรียน ■ ผู้บริโภคไม่ตระหนักถึงสิทธิ ■ ผู้บริโภคขาดการรวมกลุ่ม ■ ผู้บริโภคขาดแหล่งข้อมูลทางวิชาการด้านคุ้มครองผู้บริโภค ■ ผู้บริโภคขาดทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ผู้บริโภคไม่ทราบช่องทางร้องเรียนปัญหา ■ ผู้บริโภค ■ ผู้บริโภคไม่ตระหนักถึงสิทธิ ■ ขาดระบบ/กลไกเฝ้าระวังระบบเตือนภัยและระบบร้องเรียนในพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ผู้บริโภคยังขาดความรู้เรื่องสิทธิผู้บริโภคและบทบาทของงานคุ้มครองผู้บริโภค ■ ผู้บริโภคไม่ตระหนักถึงสิทธิตนเอง

1.2 ทูทางสังคมของพื้นที่

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เป้าหมายประกอบด้วย 1) เว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม องค์การบริหารส่วนตำบลควนรูและเทศบาลตำบลปริง 2) เอกสารถอดบทเรียน Healthy Planet: สุขคติท่องเที่ยวชุมชนเพื่อการเรียนรู้ กรณี ปริง 3) เพื่อให้เห็นลักษณะพื้นฐานปรากฏผล ดังนี้

1.2.1 ตำบลท่าข้าม อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็น อบต. ขนาดเล็ก ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ห่างจากที่ทำการอำเภอกหาดใหญ่ประมาณ 21 กิโลเมตร ถือเป็นพื้นที่ต้นแบบด้านการพัฒนาท้องถิ่นของจังหวัดสงขลา หลายด้าน เพราะโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นร่วมกับหลายหน่วยงาน อาทิเช่น พลังงานจังหวัด กรมส่งเสริมและอนุรักษ์พลังงาน กรมส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นต้น

ปัจจุบันมี นายสินทพ อินทร์นั้ ดำรงตำแหน่งเป็น นายกองค้การบริหารส่วนตำบล และถือเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นคนหนุ่ม จบปริญญาโท เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมทั้งในระดับจังหวัด ภาคใต้และระดับประเทศ ไม่เน้นการสร้างความสัมพันธ์อย่างทั่วถึงทั้งชาวบ้านในพื้นที่เพียงเท่านั้น แต่ยกประเด็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้นายก อบต. และคณะบริหาร อบต. ทุกแห่ง เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนที่มีได้มุ่งเน้นที่การใช้อำนาจและการจัดสรรผลประโยชน์เพียงอย่างเดียว

อบต.ท่าข้าม มีผลงานโดดเด่น เรื่องการออมทรัพย์สะสมทุนโดยชาวบ้านเอง ทั้งตำบลมีเงินมากกว่า 85 ล้านบาท บางหมู่บ้านมีถึง 35 ล้านบาท มีชมรมท่าข้ามใจดี คูแลคนพิการทุกประเภท มีชมรมผู้สูงอายุ 1,500 คนคูแลกันแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในลักษณะคนท่าข้ามไม่ทอดทิ้งกัน และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีเวที่รับฟังสุขทุกข์ สายด่วนสุขภาพมทกรมสุขภาพะตำบล กองร้อย อส.ตำรอง ออกกำลังกายทุกเดือน สมุนไพรร บัญชีรักษา น้ำดื่มสมุนไพรร ผักปลอดสารพิษ ศูนย์สุขภาพตำบล 3 ตำบลทำงานร่วมกันระหว่าง เทศบาลตำบลน้ำน้อย องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่

มีสถานวัฒนธรรมเมือง ใช้เป็น เวทีมีส่วนร่วมและจัดทำแผนร่วมกันในเวลาตอนค่ำ เนื่องจากเป็นพื้นที่ขอบเมือง ชาวบ้านบางส่วนมีอาชีพรับจ้าง กิจกรรมด้านสุขภาพะทั้งหมดดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหสุขภาพร่างกาย ที่ชาวบ้านเป็นโรคเรื้อรัง ปวดเมื่อย สุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ ผู้พิการที่มีความเครียดและขาดความอบอุ่นให้ได้รับการคูแลซึ่งกันและกัน สุขภาพสังคมที่มีปัญหาหาเสพติด สุราในหมู่บ้านและวัยทำงาน สุขภาพทางปัญญาที่ขาดผู้นำในตำบล

มี 8 หมู่บ้าน งบประมาณ เพียงแค่ปีละ 15 ล้านบาท มีสถานอนามัย 1 แห่ง ศูนย์เด็ก 4 แห่ง วัด 6 แห่ง มัสยิด 1 แห่ง มีสถานวัฒนธรรมเชื่อมร้อยการอยู่ร่วมกันของสองศาสนา โดยไม่ขัดแย้งกัน

อบต. ยังเป็นความหวังและสร้างผลงานดีเพื่อชาวบ้าน/พื้นที่ได้ ถ้า อบต. เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ร่วมกันทำความดีทำประโยชน์ด้วยการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและกระจาย

อำนาจสู่ชุมชน ไม่ใช่ขอเพียงแค่ให้การบริหารส่วนกลางและภูมิภาคกระจายอำนาจให้กับตัว อบต. เองเท่านั้น แต่ อบต. ต้องกระจายอำนาจไปถึงกลุ่ม/องค์กรชาวบ้านที่แท้จริงด้วย

1.2.2 ตำบลควนรู อ.รัตภูมิ จังหวัดสงขลา เป็น อบต.ขนาดเล็ก ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ห่างจากที่ว่าการอำเภอหาดใหญ่ ประมาณ 30 กิโลเมตร นับเป็นพื้นที่ต้นแบบด้านการพัฒนาท้องถิ่นอีกแห่งของจังหวัดสงขลา มีเนื้อที่ประมาณ 24,394 ไร่ หรือ 44.13 ตารางกิโลเมตร ยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลควนรู เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2539 มีทั้งหมด 9 หมู่บ้าน อาชีพหลักคือ การทำนา ทำสวนยาง รองลงมาคือ เลี้ยงสัตว์ ที่ค่อนข้างนิยมคือ การเลี้ยงวัวชนและเลี้ยงไก่ เป็ด แพะ และเลี้ยงปลา การปลูกพืชผัก รูปแบบเกษตรผสมผสาน

องค์การบริหารส่วนตำบลควนรู ปัจจุบันได้รับการพัฒนาจากอดีตเข้าสู่ยุคต่อยุค จนถึงปัจจุบัน โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คือ นายถัน จุลนวล และนายกศักดิ์ชัย พลูผล ซึ่งเคยได้รับรางวัลกำนันดีเด่น ปี 2550 และบุคคลที่สำคัญในการจัดทำแผนแม่บทชุมชนคือ คุณอัครชัย ทศกุล (อดีตผู้นำนักศึกษายุคเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516) เป็นประธานแผนแม่บทชุมชนตำบลควนรูและเป็นประธานเครือข่ายแผนแม่บทชุมชนจังหวัดสงขลา

องค์การบริหารส่วนตำบลควนรู เคยผ่านร้อนผ่านหนาว ล้มลุก ล้มเหลว ขัดแย้ง แยกแยก แบ่งฝ่ายกันมาแล้วมากมายในอดีตเช่น การเลือกตั้งในทุกระดับจะมีการแข่งขันและต่อสู้กันอย่างรุนแรงไม่แพ้ในที่อื่นๆ แม้กระทั่งในเครือญาติกัน

ในปี 2544 เกิดจุดเปลี่ยนที่สำคัญ คือ หลายฝ่ายเริ่มวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นมากมายหลายด้าน เกิดประสบการณ์ที่สั่งสมหลายอย่าง ว่าที่ผ่านมาแล้วแล้วแพ้ทั้งสองฝ่ายคือฝ่ายชนะ และฝ่ายที่แพ้ มีการจุดประกายวิพากษ์บนเวทีต่างๆ จนเกิดเครื่องมือหรือกลไกที่สำคัญคือ การมีผู้นำที่ดี มีลักษณะผู้นำที่ดี มีการคัดสรรผู้นำในแต่ละระดับโดยผ่านกระบวนการจากวงต่างๆ ทั้งวงยุทธรรมดา และบนเวทีแบบมีส่วนร่วม เช่นจาก พระสงฆ์ ครู ผู้นำชุมชน ชาวบ้านที่สำนึกสาธารณะรักถิ่นฐาน สร้างโอกาสให้ทุกๆ คน เข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สิ่งสำคัญที่ต้องมีให้ครบ คือ บ้าน วัด โรงเรียน และส่วนราชการ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลควนรู มีพัฒนาการด้านรูปแบบการปกครองในระบบประชาธิปไตยโดยแท้จริง กลไกหลักของการขับเคลื่อน คือ การจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนท้องถิ่นตำบลควนรู ซึ่งประกอบด้วยการคัดสรรผู้นำมาจากชุมชนของทุกคนหมู่บ้านละ 5 คน รวมเป็น 45 คน ทำหน้าที่จัดฝึกอบรม ศึกษาดูงาน มอบหมายภารกิจแต่ละคณะฯ โดยการศึกษาดูงานของผู้นำชุมชนตำบลควนรู และกลุ่มองค์กรต่างๆ ได้ออกไปศึกษาเรียนรู้ยังนอกพื้นที่ของตนเองทั้ง

ภายนอกและภายในมาอย่างมากมาย เกือบเกี่ยวประสบการณ์โดยตรงจากหมู่บ้านและตำบล ต้นแบบอย่างตำบลไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

องค์การบริหารส่วนตำบลควนรู มีแหล่งทุนพื้นที่รูปแบบกลุ่มออมทรัพย์จำนวน 13 กลุ่ม เงินทุนหมุนเวียนกว่า 120 ล้านบาทจนพัฒนาสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชนตำบลควนรู นอกจากนี้ยังมีองค์กรทางการศึกษา องค์กรสตรี อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อ.ส.ม.) องค์กรศาสนาและศิลปวัฒนธรรม องค์กรผู้นำ องค์กรเยาวชน องค์กรสื่อ องค์กรเกษตร อินทรีย์ องค์กรแม่บ้าน และองค์กรอาชีพ ในส่วนของสภาองค์กรชุมชนมีการบริหารจัดการระบบโครงสร้างการบริหารสภาและมีคณะกรรมการปฏิบัติการกิจร่วมกันทุกด้าน มีการจัดประชุมทุกวันที่ 20 ของเดือน สรุปรบทเรียน ถอดบทเรียน ทบทวน กำหนดทิศทาง และแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาครบทุกด้านเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของชุมชนตำบลควนรู

โครงการที่ดำเนินการอยู่กว่า 17โครงการ เช่น โครงการคนดีศรีควนรู โครงการจัดตั้งสถานีวิทย์ชุมชน (ซึ่งได้รับความนิยมนมากที่สุดคลื่นหนึ่งของจังหวัดสงขลาและใกล้เคียง คือ คลื่น 101.00 MHz มีนักจัดรายการวิทยุมากถึง 76 คน) โครงการพิพิธภัณฑ์ตำบล โครงการองค์การบริหารส่วนตำบลสัญจร เป็นต้น ผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ที่สำคัญของตำบล เช่น ข้าวซ้อมมือ จักรสาน เย็บผ้า ดอกไม้จันทร์ น้ำพริกสมุนไพร ขนมไทย กลุ่มเลี้ยงโคขุน เลี้ยงจระเข้ ขนมปั้นสิบ ผลิตภัณฑ์จากกาบมะพร้าว โดยได้รับงบประมาณจากการทำแผนชุมชน โครงการขอรับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลควนรู และส่วนราชการภายนอกด้วย

ผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจที่สามารถแก้ปัญหาได้ของผู้มารับบริการและผู้มาเยือนจนกระทั่งได้รับ รางวัลเชิดชูเกียรติมากมาย เช่น รางวัลชนะเลิศตำบลพัฒนาดีเด่น ประจำปี 2546 และปีก่อนเช่น การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยประจำปี 2540 ปี 2541 ตลอดจนชนะเลิศการจัดการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเรียบร้อยที่สุด เมื่อปี 2547 และรางวัลอื่นๆ อีก ทั้งในด้านปัจเจกบุคคล และโดยชุมชน

1.2.3 ตำบลปริก อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา เป็นตำบลขนาดเล็ก อยู่ทางตอนใต้ของอำเภอหาดใหญ่ บนทางหลวงหมายเลข 4 (ถนนกาญจนวนิช) ซึ่งเป็นถนนสายยุทธศาสตร์จากอำเภอหาดใหญ่ผ่านเขตเทศบาลตำบลปริก มุ่งหน้าไปยังอำเภอสะเตา มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติอุดมด้วยพืชพรรณ มีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย เทศบาลปริกถูกยกฐานะจากสุขาภิบาลปริกเมื่อ พ.ศ. 2542 ผู้บริหารของเทศบาลตำบลปริกเริ่มวางนโยบายการบริหารจัดการที่ต้องการเน้นคนเป็นจุดศูนย์กลางของการพัฒนา เร่งขยายนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สอดคล้องกับประชาชนทุกกลุ่มในเทศบาลตำบลปริก ทางผู้บริหารของ

ท้องถิ่นจึงเริ่มจากการทำความเข้าใจและหาทุนทางสังคมของตำบลปริกที่มีวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย แต่มีอุปสรรคคือข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากรไม่เพียงพอต่อการทำงาน แต่ต้อง ดังนั้น ทางเทศบาลตำบลปริกจึงประสานกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ซึ่งเป็นเครือข่ายวิชาการระดับพื้นที่เข้ามาร่วมกันศึกษาปัญหาของชุมชน

การพัฒนาชุมชนของเทศบาลเริ่มต้นจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนเพื่อค้นหาปัญหา ตลอดจนความต้องการพัฒนาชุมชน เทศบาลได้นำข้อมูลที่ได้รับมากำหนดเป็นแผนงาน โครงการ และกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชน

ผลงานเด่นที่ถือว่า สร้างชื่อเสียงให้กับเทศบาลตำบลปริก คือ การแก้ปัญหาขยะภายในชุมชน เนื่องจากในพื้นที่มีขยะเป็นจำนวนมาก เช่น เศษกระดาษ พลาสติก และเศษวัสดุเหลือใช้ต่างๆ จนได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียว เป็นแหล่งศึกษาดูงานของหน่วยงานภายในและภายนอกจำนวนมาก

เพื่อให้จากการศึกษาเกี่ยวกับทุนทางสังคม (Social capitals) ของพื้นที่ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ประกอบด้วย

- 1) ทุนด้านทรัพยากรธรรมชาติ
- 2) ทุนด้านวัฒนธรรมประเพณี วิถีการดำเนินชีวิต และประวัติศาสตร์
- 3) ทุนด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น นวัตกรรม
- 4) ทุนด้านระบบเศรษฐกิจ และ
- 5) ทุนด้านกลุ่ม คน เครือข่ายในพื้นที่

จากการศึกษาวิจัย พบว่า แต่ละแห่งมีทุนทางสังคมแต่ละประเภทเป็นจำนวนมาก ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดง ข้อมูลทุนทางสังคมด้านทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ภูมิปัญญา นวัตกรรมท้องถิ่นและระบบเศรษฐกิจ ที่เอื้อต่อการทำงานคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเภททุนทางสังคม	ตำบลท่าข้าม	ตำบลควนรู	ตำบลปริก
1. ทรัพยากรธรรมชาติ	<ul style="list-style-type: none"> ■ เป็นสังคมเกษตรกรรม ประกอบด้วยทำสวนยางพารา ทำนา แต่ รับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมและมีการขยายตัวของเมือง หมู่บ้านจัดสรรเข้ามาตั้งในพื้นที่ ■ อยู่ห่างจากตัวเมืองหาดใหญ่ (6 กม.) ไม่อยู่บนเส้นทางสัญจรสายหลัก แต่สามารถเดินทางเข้าตัวเมืองหาดใหญ่ได้ภายในเวลา 10 นาที ■ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยาง (ใช้ปุ๋ยเคมี) ทำนาและปลูกผักแบบปลอดสารพิษ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ เป็นสังคมแบบเกษตรกรรม ทำสวนยางพารา และทำนา แต่ มีการทำการปลูกลูกไม้แบบคู่สัญญา (Contact Farming) และการเข้ามาเช่าที่ของเกษตรกรจากนอกพื้นที่เพื่อปลูกผักแบบใช้สารเคมี ก่อนส่งออกไปจำหน่ายยัง จ.นครศรีธรรมราชและ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ■ ห่างจากตัวเมืองหาดใหญ่ 30 กม. ไม่อยู่บนเส้นทางสัญจรหลัก ■ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยาง ทำนาและปลูกผัก 	<ul style="list-style-type: none"> ■ เป็นสังคมเกษตรกรรม แต่มีการรับจ้างทำงาน โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราตั้งในพื้นที่ ■ มีพื้นที่ติดกับชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน ทำเลที่ตั้งอยู่บนเส้นทางสัญจรหลักระหว่าง อำเภอหาดใหญ่และประเทศเพื่อนบ้าน ■ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพสวนยาง(ใช้ปุ๋ยเคมี) ทำสวนผลไม้ลองกองเป็นผล ไม้ขึ้นชื่อมาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประเภททุนทางสังคม	ตำบลท่าข้าม	ตำบลควนรู	ตำบลปริก
2. วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> ■ มีลักษณะเป็นเครือญาติเดียวกัน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นพี่น้องกัน แต่เริ่มการจัดตั้งโครงการหมู่บ้าน จัดสรร มีคนจากภายนอกมาอยู่ในพื้นที่มากขึ้น (ชุมชนเกาะ) ■ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และบางส่วนนับถือศาสนาอิสลาม ■ ดำรงชีวิตแบบเกษตรกรรม แต่คนรุ่นใหม่ออกไปเรียนและทำงานนอกพื้นที่ จึงรับวัฒนธรรมแบบบริโภคนิยมเข้ามา เช่น ความต้องการผิวขาว ,การขายตรง อาหารเสริม ■ พื้นที่ตั้งอยู่ใกล้ตัวเมืองหาดใหญ่ สามารถเข้าไปซื้อหาสินค้าอุปโภคบริโภคได้ง่าย เช่น โทรศัพท์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> ■ มีลักษณะเป็นเครือญาติเดียวกัน ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเป็นพี่น้องกัน ■ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธที่เคร่งครัด ศาสนา ชีดมั่นในประเพณีแบบดั้งเดิม ■ ดำรงชีวิตแบบเกษตรกรรม แต่คนรุ่นใหม่ทำงานนอกพื้นที่ อาทิเช่น ตัวเมืองหาดใหญ่ เนื่องจากอยู่ไกลหาดใหญ่เพียง 30 กม. ■ มีสินค้าอุปโภคบริโภคจากภายนอกมาจำหน่ายในพื้นที่ เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า งานชามจากจีน ประกันชีวิต เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> ■ มีลักษณะเป็นเครือญาติทำให้เกิดความรู้สึกเป็นพี่น้องกัน แต่มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาอยู่อาศัยแฝงในพื้นที่ ■ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามและดำเนินชีวิตตามวิถีมุสลิมแบบสงบสันติสุข แม้มีความความเชื่อทางศาสนาที่แตกต่างกัน ■ ดำรงชีวิตแบบเกษตรกรรมและรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม มีแรงงานพม่า กัมพูชา และลาว เข้ามาอยู่รับจ้าง ตลอดจนเข้ามารับจ้างกรีดยางเป็นจำนวนมาก ■ อยู่ติดชายแดนประเทศเพื่อนบ้านมีสินค้าหนีภาษีจากประเทศเพื่อนบ้านมาจำหน่าย

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประเภททุนทางสังคม	ตำบลท่าข้าม	ตำบลควนรู	ตำบลปริก
3. นวัตกรรม	<p>■ มีแหล่งเรียนรู้หลายประเภทในชุมชน เพื่อให้ศึกษาดูงานของหน่วยงานรัฐภายในและนอกพื้นที่ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - แปลงสาธิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง - การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร - พลังงานทดแทน - ระบบสุขภาพผู้สูงอายุ - ระบบสุขภาพผู้พิการ <p>■ มีกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในนาม “ตำบล 23 เกล็ด”</p>	<p>■ มีแหล่งเรียนรู้หลายประเภทในชุมชน เพื่อให้ศึกษาดูงานของหน่วยงานรัฐภายในและนอกพื้นที่ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - แปลงสาธิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง - วิทยาลัยชุมชน - ระบบประชาธิปไตย(การเลือกตั้งแบบสมานฉันท์) สภาองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง <p>■ มีกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในนาม “ตำบล 23 เกล็ด”</p>	<p>■ มีแหล่งเรียนรู้หลายประเภทในชุมชน เพื่อให้ศึกษาดูงานของหน่วยงานรัฐภายในและนอกพื้นที่ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดการขยะถึงศูนย์ - พลังงานทดแทน - ศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคเทศบาลตำบลปริก <p>■ มีกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในนาม “ตำบล 23 เกล็ด”และกิจกรรมได้สันติสุข</p>

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประเภททุนทางสังคม	ตำบลท่าข้าม	ตำบลควนรู	ตำบลปริก
4. เศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> ■ ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา ราคาขายสูง ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นด้วย แต่ก็มีกรออมไว้ใช้ในยามจำเป็น ไม่เน้นความฟุ่มเฟือย ■ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เช่น ปลูกผักปลอดสารพิษ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (มันสำปะหลังทอดเส้นฝอย) เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ น้ำยาล้างจาน เป็นต้น ร้านค้าชุมชนในบริเวณ หมู่ที่ 1 ■ แหล่งเงิน:กองทุนสุขภาพถ้วนหน้า กองทุนสัจจะออมทรัพย์ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา ราคาขายสูง ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นด้วย แต่ก็มีกรออมไว้ใช้ในยามจำเป็น ไม่เน้นความฟุ่มเฟือย ■ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เช่น ปลูกผักปลอดสารพิษ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (น้ำพริก เครื่องแกง) น้ำยาล้างจาน เป็นต้น ■ แหล่งเงิน :กองทุนสุขภาพถ้วนหน้า กองทุนสัจจะออมทรัพย์ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ประกอบอาชีพสวนยาง ราคาขายสูง ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นด้วย ■ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เช่น ปลูกผักปลอดสารพิษ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเครื่องแกง (น้ำพริก เครื่องแกง) สร้างห้างค้าปลีกข้ามชาติ (ระหว่างการชะลอ) ■ แหล่งเงิน : กองทุนสุขภาพถ้วนหน้า กองทุนสัจจะออมทรัพย์

ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทุนทางสังคมที่มีผลต่อระบบคุ้มครองผู้บริโภค พบว่า

1) **ทุนด้านทรัพยากรธรรมชาติ** พบว่า พื้นที่ทั้งสามแห่ง ยังมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ จึงส่งผลต่อการประกอบอาชีพของประชาชนส่วนใหญ่ยังคงดำเนินชีวิตด้วยการ ประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นส่วนใหญ่คือ ทำสวนยาง ทำนา การปลูกผัก และสวนผลไม้ เป็นต้น

ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ย่อมมีผลต่อระบบคุ้มครองผู้บริโภค เพราะการดำรงชีวิตที่เน้นความพอเพียงของประชาชน ย่อมมีผลต่อรูปแบบของวิถีชีวิตของประชาชนเน้นความเรียบง่าย และไม่เน้นการบริโภคนิยม

แต่อย่างไรก็ตามทั้งสามพื้นที่เริ่มเปลี่ยนแปลงของบริบทแวดล้อมภายในชุมชนประกอบด้วย

1.1) **ตำบลท่าข้าม** มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาอยู่อาศัยและทำงานในพื้นที่ การจัดตั้งหมู่บ้านการเคหะชุมชนสงขลาและ โครงการบ้านจัดสรร มีโรงงานอุตสาหกรรมอาหารเข้ามาตั้ง

1.2) **ตำบลควนรู** มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาอยู่อาศัยและทำงานในพื้นที่ การมีโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารและแปรรูปยางพารา

1.3) **ตำบลปริก** มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาอยู่อาศัยและทำงานในพื้นที่ มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา และโครงการจะจัดตั้งห้างค้าปลีกขนาดใหญ่ในพื้นที่

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ย่อมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ทั้งสามแห่ง จะเน้นการแข่งขันไม่มีเวลาที่จะพิถีพิถันในการบริโภค ส่งผลให้เกิดการเอาเปรียบตามมามากยิ่งขึ้น

2) **ทุนด้านวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต** พบว่า ทั้งสามแห่งประชาชนส่วนใหญ่ยังคงดำเนินชีวิตแบบสังคมเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงมีความรู้สึกเป็นพี่น้องกัน เคารพนับถือผู้ใหญ่ ส่งผลให้การทะเลาะวิวาทหรือขัดแย้งระหว่างประชาชนด้วยกันมีน้อย หากเกิดความขัดแย้งก็สามารถแก้ไขด้วยวิธีการเชิงสันติวิธีหรือใช้การเจรจาไกล่เกลี่ยได้ ลักษณะบริบทความเป็นพี่น้องกัน ย่อมเอื้อต่อระบบคุ้มครองผู้บริโภค คือ การเอาเปรียบ แข่งขัน ย่อมน้อยลง และหากมีปัญหาผู้บริโภคการเจรจาไกล่เกลี่ยย่อมง่ายต่อการนำมาใช้แก้ไขปัญหา

แต่จากการวิจัยก็พบการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหลายอย่าง คือ

2.1) **ประชาชนในชุมชนจะออกจากพื้นที่** เพื่อทำงานรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ส่งผลให้ความสัมพันธ์เชิงเครือญาติจะค่อยลดความสำคัญลง การร่วมมือ ร่วมใจในการปฏิบัติตามประเพณี ย่อมมีแนวโน้มลดลง

2.2) การขยายของตัวเมืองมากยิ่งขึ้น มีการจัดตั้งหมู่บ้านจัดสรรของการเคหะแห่งชาติและการขยายตัวของโครงการบ้านจัดสรรในเขต อบต.ท่าข้าม จึงมีคนต่างถิ่นเข้ามาอาศัยเป็นชุมชนใหม่มากยิ่งขึ้น

2.3) มีแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในโรงงานหรือรับจ้างในสวนยาง ข้อมูลเห็นชัดเจนจากกรณีของเทศบาลตำบลปริก ส่งผลต่อปัญหาโรคระบาดที่ตามมาจากการมีแรงงานต่างด้าว ปัญหาอาชญากรรม และยาเสพติดจะมีมากยิ่งขึ้น

2.4) เด็กรุ่นใหม่ que เริ่มออกไปศึกษาและทำงานในสังคมเมืองมากขึ้น ซึ่งจะรับเอาแนวคิดและวิถีดำเนินชีวิตแบบสังคมเมืองมาใช้ ตามไปด้วย เช่น การบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย (บริโภคนิยม) ชอบสินค้าที่ทำให้ห่มองดูแล้วทันสมัย เครื่องใช้ไฟฟ้า สินค้าเกี่ยวกับเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร ความเชื่อและแนวคิดเรื่องนิยมความขาวในกลุ่มวัยรุ่น การบริโภคอาหารเสริม หรือ เข้าร่วมในธุรกิจขายตรง เป็นต้น

2.5) การเข้ามาของห้างค้าปลีกขนาดใหญ่ ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งของประชาชนในชุมชนเนื่องจากผู้บริโภคและผู้ประกอบการร้านชำมีความเห็นที่แตกต่างกันถึงผลประโยชน์หรือผลเสียที่จะได้รับจึงส่งผลให้มีการประท้วงแสดงความไม่เห็นด้วยของกลุ่มต่างๆ ในชุมชน

3) ทูнд้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และนวัตกรรม พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามแห่ง มีศูนย์เรียนรู้ต้นแบบภายในพื้นที่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีการทำงานกับร่วมหน่วยงานรัฐหลายหน่วยงาน ในลักษณะเครือข่าย ที่สำคัญ คือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันมาอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือ คือ การศึกษาดูงาน จัดเวทีพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

นอกจากนี้พบว่า ทั้งสามพื้นที่ได้รับเข้าร่วมโครงการ 23 กลอดตำบลสุขภาวะของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) ส่งผลให้เกิดจากการรวมตัวเป็นเครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 23 แห่งของจังหวัดสงขลา เป็นภาควิธีร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การมีสุขภาวะของคนในพื้นที่

4) ทูнд้านเศรษฐกิจ พบว่าประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามแห่งมีความมั่นคงด้านรายได้ เนื่องจากราคาพืชผลทางการเกษตรที่สำคัญ คือ ยางพารามีราคาสูงขึ้น ส่งผลต่อรายได้ของคนในชุมชน การมีรายได้สูงขึ้น

การมีทูнд้านเศรษฐกิจที่ดี ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคของคนในชุมชน เช่น การซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า รถยนต์ เทคโนโลยีการสื่อสารมีปริมาณเพิ่มขึ้นด้วย ย่อมมีโอกาสได้รับการเอาเปรียบจากการบริโภคสินค้าและบริการ

แต่พื้นที่ที่มีตัวอย่างที่ดีของการมุ่งหาผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน มาจำหน่ายภายในชุมชน คือ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ได้จัดตั้งร้านค้าชุมชนขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดการซื้อขายสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น แต่เงินและกำไรสามารถนำกลับมาใช้ในการจัดสวัสดิการให้กับคนในชุมชน

แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีการออมเงินโดยประชาชนเองเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนภายในพื้นที่ ทั้งรูปแบบ กองทุนสัจจะออมทรัพย์ อันสามารถเกื้อหนุนการทำงานด้านคุ้มครองผู้บริโภค และทุกแห่งก็สมัครเข้าร่วมกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับพื้นที่กับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) กองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น แหล่งทุนเหล่านี้สามารถเอื้ออำนวยต่อการสร้างความเข้มแข็งให้กับการพัฒนาระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคของท้องถิ่น

ส่วนแหล่งทุนจากภายนอกพื้นที่ พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการได้รับงบประมาณสนับสนุนจากแหล่งทุนและสถาบันวิชาการอีกหลายแห่ง เช่น คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดสงขลา สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ศจส.ม.อ.) แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

5) **ทุนด้าน คน ชุมชน และเครือข่าย** ทางผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลประเภท กลุ่มคน ชุมชน และเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมการทำงานคุ้มครองผู้บริโภคของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของความสัมพันธ์กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น 6 ประเภท ประกอบด้วย

- 5.1) การทำงานร่วมกันโดยไม่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ
- 5.2) การร่วมลงทุน
- 5.3) อปท. เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณการทำงาน
- 5.4) กลุ่ม องค์กร เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณให้แก่ อปท.
- 5.5) เป็นคณะทำงานหรือคณะบริหารให้แก่ อปท.
- 5.6) อปท.เป็นคณะบริหารให้แก่กลุ่ม องค์กร

รายละเอียดตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงการปฏิสัมพันธ์กับองค์กร เครือข่าย กลุ่มชมรม หรือหน่วยบริการสุขภาพในชุมชน

พื้นที่	รายชื่อองค์กร เครือข่าย กลุ่ม ชมรม	บทบาทหลัก	ลักษณะความสัมพันธ์
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม	1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)	1. เป็นคณะทำงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค 2. แก้ไขปัญหาคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่ 3. การรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านคุ้มครองผู้บริโภค 4. เฝ้าระวังด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและปัญหาคุ้มครองผู้บริโภค	1,3,5
	2. อนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำตำบล	1. เป็นคณะทำงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค 2. การรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์คุ้มครองผู้บริโภค	1,5
	3. ชมรม อย.น้อย	1. เป็นคณะทำงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค 2. แก้ไขปัญหาคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่ 3. การรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านคุ้มครองผู้บริโภค	1
	4. สถานีวิทยุชุมชนคนท่าข้าม F.M.101.75 MHz.	1. การรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านคุ้มครองผู้บริโภค	1,5
	5. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล	1. เป็นคณะทำงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค 2. แก้ไขปัญหาคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่ 3. การรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านคุ้มครองผู้บริโภค 4. เฝ้าระวังด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและปัญหาคุ้มครองผู้บริโภค	1,5

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

พื้นที่	รายชื่อองค์กร เครือข่าย กลุ่ม ชมรม	บทบาทหลัก	ลักษณะความสัมพันธ์
องค์การบริหารส่วนตำบลควนรัฐ	1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)	1. เป็นคณะทำงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค 2. แก้ไขปัญหาคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่ 3. การรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านคุ้มครองผู้บริโภค 4. ฝ้าระวังด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและปัญหาคุ้มครองผู้บริโภค	1,3,5
	2. กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน	1. เป็นคณะทำงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค 2. การรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์คุ้มครองผู้บริโภค	1,5
	3. องค์การบริหารส่วนตำบลควนรัฐ	1. เป็นที่ปรึกษาและเจ้าหน้าที่ประสานงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค 2. การเฝ้าระวังความสะอาดในเรื่องโครงสร้าง สาธารณูปโภคของศูนย์ 3. แก้ไขปัญหาคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่ 4. จัดวางระบบงานด้านคุ้มครองผู้บริโภค 5. การเฝ้าระวังความสะอาดในเรื่องโครงสร้างสาธารณูปโภคของศูนย์	2,6,7 (สนับสนุนเชิงโครงสร้าง)
	4. สถานีวิทยุชุมชนพระพุทธศาสนา F.M.101.0 MHz	1. เฝ้าระวังโครงสร้างสาธารณูปโภค เป็นช่องทางเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ 2. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารปัญหาผู้บริโภค	1,3,5
	5. สภาองค์กรชุมชน	1. คณะทำงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค 2. แก้ไขปัญหาคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่	2,5

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

พื้นที่	รายชื่อองค์กร เครือข่าย กลุ่ม ชมรม	บทบาทหลัก	ลักษณะความสัมพันธ์
เทศบาลตำบลปริก	1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)	1. เป็นคณะทำงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค 2. แก้ไขปัญหาคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่ 3. การรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านคุ้มครองผู้บริโภค 4. เฝ้าระวังด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและปัญหาคุ้มครองผู้บริโภค	1,3,5
	2. กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน	1. เป็นคณะทำงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค 2. การรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์คุ้มครองผู้บริโภค	1,5
	3.เทศบาลตำบลปริก	1. เป็นคณะทำงานที่ปรึกษาของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค 2. การสนับสนุนเจ้าหน้าที่ประสานงานศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค 3. แก้ไขปัญหาคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่	1,6
	4. สถานีวิทยุชุมชนต้นปริกเรดิโอ F.M. 97.25 MHz.	1. รณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านคุ้มครองผู้บริโภค 2. สนับสนุนสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	1
	5. กลุ่ม อย.น้อย	1. รณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านคุ้มครองผู้บริโภค 2. เป็นคณะทำงานให้แก่ศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค	1,5

หมายเหตุ ลักษณะความสัมพันธ์แสดงเป็นตัวเลขตามความหมาย ดังนี้

- 1 แทน การทำงานร่วมกัน โดยไม่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ
2 แทน การร่วมลงทุน
3 แทน อปท. เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณการทำงาน

- 4 แทน กลุ่ม องค์กร เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณให้แก่ อปท.
5 แทน เป็นคณะทำงานหรือคณะกรรมการให้แก่ อปท.
6 แทน อปท.เป็นคณะกรรมการให้แก่กลุ่ม องค์กร

ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทุนด้านคน ชุมชน และเครือข่าย ในชุมชนท้องถิ่น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 แห่ง ได้เปิดโอกาสหรือเปิดพื้นที่สาธารณะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน ส่งผลให้มีเครือข่ายอาสาสมัครที่มีจิตอาสา (Volunteer) จำนวนมากและหลากหลายกลุ่มเข้ามาร่วมทำงาน ถือเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็ง

หากวิเคราะห์ลักษณะของคน ชุมชน และเครือข่าย พบว่า กลุ่มคนที่อิทธิพลหรือเป็นภาคีหลักดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของทั้งสามพื้นที่ คือ

- 1) กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
- 2) กลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน
- 3) กลุ่มแกนเยาวชน ได้แก่ นักเรียน ชุมชนหรืออาสาสมัครเยาวชน

หากวิเคราะห์การแสดงบทบาทของสมาชิกของแต่ละกลุ่มคน ส่วนใหญ่ พบว่า ประชาชนมีการเป็นสมาชิกของกลุ่มเครือข่ายมากกว่าหนึ่งกลุ่ม ลักษณะทับซ้อนกันของการทำงาน แต่อย่างไรก็ตาม ไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานเนื่องจากสมาชิกของกลุ่ม เครือข่ายส่วนใหญ่มีระบบจิตอาสาเข้าร่วมทำงาน

ลักษณะที่คล้ายคลึงกันประการหนึ่ง คือ แต่ละชุมชนท้องถิ่นเป้าหมายจะมีวิถุชุมชนในพื้นที่เป็นของตนเอง นับว่า เป็นกลุ่ม เครือข่ายที่สำคัญที่จะมีส่วนช่วยสนับสนุนการทำงานคุ้มครองผู้บริโภคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง

ส่วนทุนทางสังคมประเภท แหล่งทุนทางวิชาการ พบว่า มีทั้งหน่วยงานในพื้นที่ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ อันเป็นภาคส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนการทำงานด้านคุ้มครองผู้บริโภคในการขับเคลื่อนด้วยการอาศัยฐานความรู้

หน่วยงานวิชาการจากภายนอก ประกอบด้วย แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (คคส.) คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด (อนุ สคบ. จังหวัดสงขลา) สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ศจร.ส.ม.อ.) ทั้งนี้ การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีประสบการณ์การทำงานร่วมกับหน่วยงานวิชาการในพื้นที่มาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว สังเกตทักษะและทุนทางวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนมีแนวคิดและความต้องการสามารถขยายเนื้องานประเภทพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมาย

ประเด็น	อบต. ท่าข้าม	อบต. ควนรู	เทศบาล ต.ปริก
ส่วนที่ 1 โครงสร้างและการจัดการ			
1. ประเภท	อบต.ขนาดเล็ก	อบต.ขนาดเล็ก	เทศบาล ขนาดเล็ก
2. จำนวนประชากรในพื้นที่ รับผิดชอบ(คน)	ทั้งหมด 7,864 คน -ชาย 3,736 คน -หญิง 4,128 คน	ทั้งหมด 6,075 คน -ชาย 2,919 คน -หญิง 3,156คน	ทั้งหมด 6,114 คน -ชาย 3,055 คน -หญิง 3,059 คน แรงงานแฝง 625 คน
3. จำนวนประชากร/ตร.กม.	0.00023 คน/ ตร.ม.	0.000142 คน/ ตร.ม.	0.00013 คน / ตร.ม.
4. ฝ่าย/หน่วยงานที่คุ้มครอง ผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์ สุขภาพ อาหารและยา	■ โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพระดับตำบลท่าข้าม (รพ.สต.) ■ องค์การบริหารส่วนตำบล ท่าข้าม	■ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ระดับตำบลควนรู(รพ.สต.) ■ สำนักงานสาธารณสุข อ.รัตภูมิ	■ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ระดับตำบลปริก (รพ.สต.)
5. ฝ่าย/หน่วยงานคุ้มครอง ผู้บริโภคด้านบริการสุขภาพ	■ โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพระดับตำบลท่าข้าม (รพ.สต.) ■ สำนักงานสาธารณสุข อำเภอหาดใหญ่	■ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ระดับตำบลควนรู(รพ.สต.) ■ สำนักงานสาธารณสุข อ.รัตภูมิ	■ กองสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อม ■ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ระดับตำบลปริก(รพ.สต.) ■ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สะเดา
6. ฝ่าย/หน่วยงานคุ้มครอง ผู้บริโภคโดยทั่วไป	■ คณะอนุกรรม สคบ. ■ ศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค ต.ท่าข้าม	■ คณะอนุกรรม สคบ. ■ ศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค ต.ควนรู	■ คณะอนุกรรม สคบ. ■ ศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค ต.ปริก
7. สถานประกอบการในเขต	(*/**)	(*/**)	(*/**)
7.1 โรงพยาบาล	1/0 แห่ง	1/0 แห่ง	1/0 แห่ง
7.2 สถานีอนามัย (รพ. สต.)	1/1 แห่ง 1/1 แห่ง	1/1 แห่ง 0/0 แห่ง	1/1 แห่ง 0/0 แห่ง
7.3 ศูนย์บริการสุขภาพ ชุมชน(ศูนย์แพทย์)	1/1 แห่ง	0/0 แห่ง	0/0 แห่ง
7.4 คลินิกแผนปัจจุบัน	1/1 แห่ง	0/0 แห่ง	0/0 แห่ง
7.5 คลินิกแพทย์แผนไทย	0/0 แห่ง	2/0 แห่ง	2/0 แห่ง
7.6 ร้านขายยาแผน ปัจจุบัน	2/2 แห่ง	1/0 แห่ง	0/0 แห่ง
7.7 โรงงานผลิตอาหาร			

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ประเด็น	อบต. ท่าข้าม	อบต. ควนรู	เทศบาล ต.ปริก
7.8 ร้านอาหาร	1/1 แห่ง	10/10 แห่ง	23/23 แห่ง
7.9 แผงจำหน่ายอาหาร	1/1 แห่ง	0/0 แห่ง	0/0 แห่ง
7.10 ซุปเปอร์มาร์เก็ต	0/0 แห่ง	0/0 แห่ง	0/0 แห่ง
7.11 ตลาดสด	1/1 แห่ง	0/0 แห่ง	2/1 แห่ง
7.12 ตลาดนัด	3/3 แห่ง	5/0 แห่ง	3/3 แห่ง
8.จำนวนบุคลากร			
8.1 จำนวนทั้งหมด	37 คน	33 คน	95 คน
8.2 บุคลากรด้าน คบ.(คน)	4 คน	3 คน	4 คน
8.3 สัดส่วน (%)	10.81%	10.81%	4.20 %

หมายเหตุ สัญลักษณ์ (*/**) หมายถึง จำนวนสถานบริการในเขตและสถานบริการที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พบว่า เทศบาลส่วนตำบลปริก จะมีการจัดโครงสร้างงานและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบด้านคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ โดยมี กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมรับผิดชอบ เช่นเดียวกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลควนรู ยังไม่มียังไม่มีการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ทำให้หน้าที่รับผิดชอบด้านคุ้มครองผู้บริโภคยังอยู่ในความรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล (รพ.สต.) เป็นภาคีหลักที่ทำงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์และบริการด้านสุขภาพ ส่วนกองสาธารณสุขประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ประสานงานและที่คล้ายกัน

ส่วนงานคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ทั่วไปและสัญญา พบว่า ทั้งสามแห่งมีการแต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อนุ สคบ.) ตามคำสั่งถ่ายโอนภารกิจงานคุ้มครองผู้บริโภค ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

ในส่วนสถานประกอบการที่ตั้งในพื้นที่ เช่น ร้านอาหาร แผงลอยจำหน่ายอาหาร และตลาดสด เป็นต้น ยังอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยมีเจ้าหน้าที่ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายและการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการกิจกรรมของหน่วยงานด้านสาธารณสุข

แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า ศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคตั้งแต่ต้น เช่นการวางแผนการทำงาน การลงมือปฏิบัติและร่วมประเมินผล ซึ่งการจะสร้างความเข้มแข็งให้กับศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค จำเป็นที่จะต้องมีการมอบอำนาจการจัดการและดูแลสถานประกอบการที่อยู่ในความรับผิดชอบ

ตารางที่ 4.5 แสดงวิสัยทัศน์ นโยบายหลัก นโยบายด้านคุ้มครองผู้บริโภคและผลงาน/กิจกรรมด้านคุ้มครองผู้บริโภคที่ผ่านมาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็น	อบต. ท่าข้าม	อบต. ควนรู	เทศบาล ต. ปริก
1.วิสัยทัศน์	ระบบสุขภาพพอเพียง เครือข่ายมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมและดูแลสุขภาพแบบองค์รวมเพื่อประชาชนมีสุขภาพดี	ยึดชุมชนเป็นส่วนกลาง เปิดกว้างทางความคิด สร้างเสริมเศรษฐกิจเพียงพอ สานต่อภูมิปัญญา พัฒนาคุณธรรม	เศรษฐกิจพอเพียง ร้อยเรียงวิถีชุมชน คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ประชาสังคมสันติสุข
2.นโยบายหลัก	1.ด้านเศรษฐกิจตามแนววิถีเศรษฐกิจพอเพียง 2.ด้านสังคมยกระดับคุณภาพชีวิต 3.ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 4.ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ 5.ด้านการเมืองและการบริหาร 6.ด้านสาธารณสุข 7.ด้านการศึกษา 8.ด้านทรัพยากรธรรมชาติ 9.ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	1.ด้านการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 2.ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ 3.ด้านการพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน 4.ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 5.ด้านการเชิดชูภูมิปัญญาส่งเสริมศาสนาและศิลปวัฒนธรรม 6.ด้านการพัฒนากิจการสตรีเยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสและผู้พิการ 7.ด้านการกีฬา นันทนาการและส่งเสริมสุขภาพอนามัย 8.ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 9.ด้านการเชื่อมโยงประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่น	1.ด้านการเมืองและบริหาร 2.ด้านการพัฒนาสังคม 3.ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม 4.ด้านการสาธารณสุขและคุณภาพ ชีวิต 5.การจัดระเบียบชุมชน 6.การพัฒนาทางเศรษฐกิจ 7.การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 8.การพัฒนา 9.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและพลังงาน

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ประเด็น	อบต. ทำข้าม	อบต. ควนรู	เทศบาล ต. ปริก
3.นโยบายด้าน คุ้มครองผู้บริโภค	ยังไม่มีเป็นการเฉพาะ	ยังไม่มีเป็นการเฉพาะ	ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมที่ สอดคล้องกับการคุ้มครอง ผู้บริโภค (อันเป็นส่วนหนึ่งในนโยบาย ข้อที่ 4 นโยบายด้านการ สาธารณสุขและคุณภาพชีวิต)
4.ผลงานและการ ดำเนินงาน คุ้มครองผู้บริโภค ที่ผ่านมา	1.รับรางวัลชมเชย อสม.ดีเด่น ด้านงานคุ้มครองผู้บริโภค ระดับชาติ ปี 2553 2.จัดสมาชิกผู้บริโภค ฉลาดซื้อ เพื่อค้นหาสถานการณ์ผู้บริโภค ในพื้นที่ 3.แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คุ้มครองผู้บริโภคประจำตำบล (อนุ สคบ.) 4.จัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิ ผู้บริโภคประจำ อบต. 5.อบรมพัฒนาศักยภาพ คณะทำงานด้านคุ้มครอง ผู้บริโภค 6.ร่วมเสวนาเรื่อง ทิศทางงาน คุ้มครองผู้บริโภค จ.สงขลา ปี 2552 7.ลงนามในบันทึกความร่วมมือ (MOU)ว่าด้วยการพัฒนา ระบบงาน จ.สงขลา 8.รับรางวัลเครือข่ายคุ้มครอง ผู้บริโภค เนื่องในงานคุ้มครอง ผู้บริโภค จ.สงขลา ประจำปี 2553	1.จัดสมาชิกคนควนรู รู้ทันเพื่อ ค้นหาสถานการณ์ผู้บริโภคในพื้นที่ 2.จัดทำยุทธศาสตร์ คบ.ของศูนย์ พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค 3.แต่งตั้งคณะอนุกรรมการคุ้มครอง ผู้บริโภคประจำตำบล(อนุ สคบ.) 4.จัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค ประจำ อบต. 5.อบรมพัฒนาศักยภาพคณะทำงาน ด้านคุ้มครองผู้บริโภค 6.ร่วมเสวนาเรื่อง ทิศทางงาน คุ้มครองผู้บริโภค จ.สงขลาปี 2552 7.ลงนามในบันทึกความร่วมมือ (MOU)ว่าด้วยการพัฒนาระบบงาน จ.สงขลา 8.ได้รับรางวัลเครือข่ายคุ้มครอง ผู้บริโภค เนื่องในงานคุ้มครอง ผู้บริโภค จ.สงขลา ประจำปี 2553 9.ศึกษาฐานของ คณะกรรมการ กำกับทิศของ คคส.จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	1.เป็นแหล่งศึกษาดูงานของ เครือข่าย คบ.จังหวัดสตูล 2.จัดสมาชิกผู้บริโภค ฉลาดซื้อ เพื่อค้นหาสถานการณ์ผู้บริโภค ในพื้นที่ 3.แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คุ้มครองผู้บริโภคประจำตำบล (อนุ สคบ.) 4.จัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิ ผู้บริโภคประจำ อบต. 5.อบรมพัฒนาศักยภาพ คณะทำงานด้านคุ้มครอง ผู้บริโภค 6.ร่วมเสวนาเรื่อง ทิศทางงาน คุ้มครองผู้บริโภค จ.สงขลา ปี 2552 7.ลงนามในบันทึกความ ร่วมมือ (MOU) ว่าด้วยการ พัฒนาระบบงาน จ.สงขลา 8.ได้รับรางวัลเครือข่าย คุ้มครองผู้บริโภค เนื่องในงาน คุ้มครองผู้บริโภค จ.สงขลา ประจำปี 2553

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ประเด็น	อบต. ท่าข้าม	อบต. ควนรู	เทศบาล ต. ปริก
			9.สร้างเครือข่ายเฝ้าระวัง “ ตาสับประรด”
			10.โครงการ ลวดตัดฟัน แพร่ชั้น
			11.จัดทำวิทยุค้ำคุ่มครอง ผู้บริ โภค

1.4 ผลการศึกษาเกี่ยวกับ วิสัยทัศน์ นโยบายหลัก และนโยบายด้านคุ่มครองผู้บริ โภค

เนื่องจากงานคุ่มครองผู้บริ โภคเป็นงานใหม่สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อแนวนโยบายที่ชัดเจน ย่อมเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการระบบงาน คุ่มครองผู้บริ โภคด้วยผู้วิจัยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในประเด็น วิสัยทัศน์ นโยบายหลัก และนโยบายด้านคุ่มครองผู้บริ โภค พบว่า

สิ่งที่ลักษณะเหมือนกัน คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามแห่ง ต่างมีแนวคิด การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเน้นเรื่อง สุขภาวะของประชาชนมีความครอบคลุมทั้ง4 มิติ ระดับปัจเจก บุคคล ครอบครัว และท้องถิ่น พร้อมได้นำแนวคิด เรื่องการสร้างชุมชนสุขภาวะ และความพอเพียง มาใช้ในการดำเนินการแผนชุมชน ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามแห่งมีการทำงาน เชื่อมต่อกับเครือข่ายประชาสังคมภายในจังหวัดสงขลาที่มาเป็นระยะเวลาอันแล้ว จึงส่งผลให้รับ แนวคิดดังกล่าว มาใช้เป็นแม่แบบของการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับชุมชนมาโดยตลอด ทั้งสามแห่งถูก กำหนดให้เป็นพื้นที่ต้นแบบของจังหวัดสงขลา หลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน ต่างมีกิจกรรมที่ลงไปดำเนินการในพื้นที่ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง แต่สำหรับในประเด็น วิสัยทัศน์ และนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับงานคุ่มครองผู้บริ โภค นั้น ที่มีความเด่นชัดที่สุด คือ

เทศบาลตำบลปริก ได้กำหนดนโยบาย เรื่อง การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมด้าน คุ่มครองผู้บริ โภค ขึ้นโดยเฉพาะ และถูกรับรองเป็นส่วนหนึ่งนโยบายหลัก ด้านสาธารณสุขและการ พัฒนาคุณภาพชีวิต

ดังนั้น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนด นโยบายเป็นการเฉพาะ เรื่อง การพัฒนางานคุ่มครองผู้บริ โภค ย่อมจะทำให้การพัฒนาระบบงานคุ่มครองผู้บริ โภคมีทิศทาง ร่วมกันที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

1.5 ผลงานและการดำเนินงานด้านคุ้มครองผู้บริโภคที่ผ่านมา

ผู้วิจัยศึกษาได้เรื่อง ผลงานและการดำเนินกิจกรรมด้านคุ้มครองผู้บริโภคที่ผ่านมา พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามแห่ง มีกิจกรรมด้านคุ้มครองผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมมีทั้งในรูปแบบดำเนินการเองภายในชุมชนท้องถิ่นเอง และการทำร่วมกันในลักษณะเครือข่ายร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานวิชาการทั้งในและนอกพื้นที่

แต่หากวิเคราะห์ลักษณะกิจกรรมที่ดำเนินการที่ผ่านมา คือ การทำกิจกรรมเพื่อการพัฒนาในลักษณะเชิงระบบ มุ่งการสร้างกลไกที่เอื้อต่อการทำงานคุ้มครองผู้บริโภคของพื้นที่ ประกอบด้วย

- 1) การจัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคขึ้นภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีคณะกรรมการของศูนย์ เป็นกลไกสำคัญเพื่อการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านคุ้มครองผู้บริโภค
- 2) การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์หรือแผนปฏิบัติการด้านคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่
- 3) การเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้เครือข่ายทั้งภายในและนอกพื้นที่ มาศึกษาข้อมูลแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับการนำกลับไปพัฒนาพื้นที่ของตนเอง

ลักษณะที่เด่นชัดอีกประการ คือ ศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคเทศบาลตำบลปริก สามารถเชื่อมต่อกับหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดสงขลา (อนุกรรมการ สคบ. ประจำจังหวัดสงขลา) ขอสนับสนุนงบประมาณการจัดกิจกรรม “ตาสับประรดด้าน คบ.” เพื่อสร้างเครือข่ายอันจะเป็นกลไกด้านการเฝ้าระวังปัญหาผู้บริโภค และจากแผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดกิจกรรม “ลวดจัดฟันแพร์ชั้น” เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และร่วมแก้ไขปัญหาการระบาดของลวดจัดฟันแพร์ชั้นในพื้นที่ เป็นต้น

นอกจากนี้ พบว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลท่าข้าม มีปัจจัยด้านบุคลากรที่มีศักยภาพด้านคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งได้รับรางวัลชมเชยจากการประกวด อาสาสมัครสาธารณสุขดีเด่นระดับชาติ ด้านการพัฒนางานคุ้มครองผู้บริโภค ประจำปี 2552 ของกระทรวงสาธารณสุข

ส่วนที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมเพื่อการมีส่วนร่วม (Participatory Activities)

2.1 ผลการจัดสมาชิกผู้บริโภคฉลาดซื้อ

ผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทำงานคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่ได้นำกระบวนการสมาชิกสุขภาพเฉพาะประเด็น ภายใต้ชื่อ “สมาชิกผู้บริโภคฉลาดซื้อ (Smart Consumer Assembly)” มาใช้ในการร่วมกันค้นหาและเรียนรู้ร่วมกันของประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์คุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่ การจัดสมาชิกผู้บริโภคฉลาดซื้อจะร่วมกันทำงานในรูปแบบของคณะทำงานจัดสมาชิกผู้บริโภคระดับพื้นที่ โดยมีองค์ประกอบจาก 3 ภาคส่วน คือ ภาควิชาการ ภาคการเมือง และภาคประชาสังคม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมายทั้งสามแห่ง คือ

- 2.1.1 เทศบาลตำบลปริก อำเภอเสเดา จังหวัดสงขลา
- 2.1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควนรู อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา
- 2.1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ประเด็นที่ใช้ในการค้นหาและเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาผู้บริโภคได้แยกเป็น 3 ส่วน คือ ปัญหาการละเมิดสิทธิจากการกิน การใช้ การรับบริการ และความไม่เป็นธรรมจากสัญญา) และการร่วมกันเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ผลการจัดสมาชิกผู้บริโภค รายละเอียดตามตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงสถานการณ์คุ้มครองผู้บริโภค แนวทางแก้ไข จากการสัมภาษณ์ผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมาย

พื้นที่	รายละเอียดปัญหาผู้บริโภค				แนวทางแก้ไข
	อาหารและยา	ผลิตภัณฑ์ทั่วไป	บริการ	สัญญา	
เทศบาลตำบลปริก	<ul style="list-style-type: none"> ■ การปนเปื้อนสารเคมีของอาหารสดที่จำหน่ายในพื้นที่ ■ การปนเปื้อนสารเมลามีนจากสินค้าหัตถ์และสินค้าไม่มีคุณภาพจากชายแดน ■ การปนเปื้อนของตะกั่ว ในหม้อก๋วยเตี๋ยวและหม้อน้ำชา ■ แม่ค้าไก่ทอดและปาห้องโก๋ใช้น้ำมันทอดซ้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ใช้ยาสระผมแล้วเกิดอาการผมร่วง หนังศีรษะแห้ง ■ ยาสีฟัน หมอคายู ■ ครีมหน้าแดง แต่ใช้แล้วช่วงแรกหน้าขาวผิปกติ ■ กลับหน้าดำถาวร ■ น้ำยาล้างจาน ไม่มีฟองและโฆษณาเกินจริง ■ ลูกกอล์ฟทาร์กแร้ ทาแล้วไม่เห็นขาวดังที่โฆษณาไว้ ■ แป้งทาหน้าใช้แล้วหน้าแห้งและคัน ■ รองเท้า ไม่ได้คุณภาพ ■ เครื่องใช้ไฟฟ้า ไม่มีคุณภาพ ใช้ได้ไม่คุ้มค่า 	<ul style="list-style-type: none"> ■ โทรศัพท์มือถือ ค่าบริการราคาแพง ■ ข้อมความกวนใจ ■ ใช้บริการรถประจำทางขับรวดเร็ว ขับแข่งกับคันอื่น ■ คุณภาพการให้บริการของโรงพยาบาลในพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัญญาประกันชีวิต ประกันภัย ■ รถจักรยานยนต์ ■ เอะเปรี๊ยะ ผิดสัญญา ■ ไม่ยอมจ่ายเงินประกัน 	<ul style="list-style-type: none"> ■ จัดตั้งคณะกรรมการสมาชิกผู้บริโภคเข้มแข็งเทศบาลตำบลปริก ■ การพัฒนาศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคปัญหาผู้บริโภคในพื้นที่ ■ การจัดทำยุทธศาสตร์ด้านคุ้มครองผู้บริโภค

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

พื้นที่	รายละเอียดปัญหา				แนวทางแก้ไข
	อาหารและยา	ผลิตภัณฑ์ทั่วไป	บริการ	สัญญา	
องค์กรบริหารส่วนตำบล ควนรู	<ul style="list-style-type: none"> ■ อาหารปนเปื้อนของสารเคมี ยาฆ่าแมลง ■ เครื่องสังฆทานที่มินมหมดอายุ คุณภาพกับราคาไม่สมเหตุสมผล 	<ul style="list-style-type: none"> ■ เครื่องสำอางที่มีสารห้ามใช้ทำให้เสียโฉม ■ เครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีความฟุ่มเฟือยในชีวิตประจำวัน ■ เครื่องใช้ไฟฟ้าไม่ได้มาตรฐาน ■ เครื่องสำอางครีมหน้าแดงที่โฆษณาเกินจริงว่าเห็นผลภายใน 3-7 วัน ■ ชื้อ 1 แกรม 1 คือของคุณภาพไม่ดี มีคำหนี ■ สารเคมีและปุ๋ยปลอม 	<ul style="list-style-type: none"> ■ การเก็บค่าโดยสารรถประจำทางเกินกำหนด ■ การไม่ฉีกตั๋วโดยสารรถประจำทาง 	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัญญาประกันชีวิตที่มักถูกตัวแทนขายประกันเอารัดเอาเปรียบ ■ การโกงตาชั่งของแม่ค้าในตลาด ■ การขายตรงและแชร์ลูกโซ่ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ การจัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนในระดับพื้นที่ ■ การจัดตั้งคณะทำงาน ตัวแทนหมู่บ้านละ 1 คนและคนที่มิจิตอาสาสมัคร ■ การจัดเป็นเวทีสมัชชาเพื่อหาวาระพูดคุยกันให้บ่อยๆเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อออกแบบกรอบแนวคิด และจัดทำแผนที่ข้อมูลผู้บริโภคในพื้นที่

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

พื้นที่	รายละเอียดปัญหา				แนวทางแก้ไข
	อาหารและยา	ผลิตภัณฑ์ทั่วไป	บริการ	สัญญา	
องค์กรบริหารส่วนตำบล ท่าข้าม	<ul style="list-style-type: none"> ■ การจำหน่ายยาสมุนไพรทั้งในรูปแบบน้ำและยาผง ทั้งที่มีและไม่มีทะเบียนยา อาจมี ผสมสารสเตียรอยด์ ■ การจำหน่ายยาชุด ■ อาหารมีการปนเปื้อนของสารตกค้าง เช่น สารเร่งเนื้อแดงในหมู การใช้สารเคมีในมันสำปะหลัง ■ อาหารไม่มี อย.หรือไม่มีฉลากอาหาร ■ การทะลักของสินค้าด้วยคุณภาพจากประเทศจีน 	<ul style="list-style-type: none"> ■ เครื่องสำอางมีการผสมสารห้ามใช้ที่เป็นอันตรายต่อบุหน้า ■ เครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น เครื่องกรองน้ำ เครื่องนวด เครื่องไต้ยุง ไม่มีคุณภาพ ■ จักรยานไม่มีคุณภาพ ■ งาน ชาม ไม่มีคุณภาพจากประเทศจีน 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ตัวแทนบริษัทประกันชีวิตบริการไม่ดีภายหลังจากชักชวนให้ทำประกันชีวิตสำเร็จ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัญญาประกันชีวิตเอาเปรียบเช่น ไม่จ่ายเงินประกันตามที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ ■ การเอาเปรียบเรื่องสัญญาบ้านเอื้ออาทร ■ การเอาเปรียบจากสัญญาบ้านของการเคหะแห่งชาติ ■ ถูกเรียกเก็บ 107 บาทกรณี ถูกตัดสัญญา 	<ul style="list-style-type: none"> ■ จัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคท่าข้าม ■ จัดให้มีคณะทำงานด้านคุ้มครองผู้บริโภคที่ชัดเจน ■ การจัดทำแผนปฏิบัติการด้านคุ้มครองผู้บริโภคของพื้นที่ ■ ประสานการทำงานด้านคุ้มครองผู้บริโภคร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่

ผลการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์คุ้มครองผู้บริโภคจากการจัดสมัชชาผู้บริโภคตลาดซื้อ

พบว่า ประชาชนผู้บริโภคในพื้นที่ทั้งสามแห่งมีประสบการณ์ด้านการถูกละเมิดสิทธิผู้บริโภคและยังคงประสบกับปัญหาการละเมิดสิทธิผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง มีความรุนแรงของสถานการณ์มากยิ่งขึ้น และหากเปรียบเทียบกับผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง คือ คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำพื้นที่ และคณะทำงานศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค พบว่า ปัญหาคุ้มครองผู้บริโภคจากการสัมภาษณ์มีความสอดคล้องทั้งในลักษณะปัญหา และความรุนแรงกับผลจากการจัดสมัชชาผู้บริโภค ที่สำคัญคือ สาเหตุของปัญหาเนื่องจาก ผู้บริโภคยังขาดความเข้าใจ และตระหนักถึงการใช้สิทธิเมื่อถูกละเมิดสิทธิ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาร่วมด้านคุ้มครองผู้บริโภคของทั้งสามพื้นที่ ปรากฏผล ดังนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับอาหารและยา พบว่า ผู้บริโภคทั้ง 3 พื้นที่ ต่างเห็นว่า การมีสารปนเปื้อนในอาหารเป็นประเด็นสำคัญ เช่น สารเร่งเนื้อแดงในเนื้อหมู สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผักผลไม้ที่บริโภค เป็นต้น ส่วนผู้บริโภคเทศบาลตำบลปริก แสดงความคิดเห็นเรื่องปัญหาผู้บริโภคที่สอดคล้องกับบริบท พฤติกรรม และลักษณะภูมิศาสตร์ เช่น ปัญหาการทะเลาะของสินค้าหนีภาษีจากประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหาสารโพลาร์ จากน้ำมันทอดซ้ำ ปัญหาสารตะกั่วตกค้างจากหม้อก๋วยเตี๋ยว/หม้อน้ำชา ที่เชื่อมด้วยตะกั่ว ส่วนผู้บริโภคในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ต่างแสดงความคิดเห็นในประเด็นเกี่ยวกับ ยาสมุนไพรไม่มีเลขทะเบียน

2) ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์ทั่วไป พบว่า ผู้บริโภคทั้ง 3 พื้นที่ ต่างมีความเห็นตรงกันในประเด็น ปัญหาเครื่องสำอางที่มีสารห้ามใช้ มีการโฆษณาเกินจริง ใช้แล้วหน้าขาวภายใน 3-7 วัน แต่หากใช้นานจะส่งผลกระทบต่อใบหน้า ปัญหาเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ด้อยคุณภาพมาเร่ขายตามบ้านเรือน

3) ปัญหาเกี่ยวกับการใช้บริการ พบว่า ปัญหาจากการใช้รถโดยสารสาธารณะ การใช้โทรศัพท์มือถือ การใช้บริการโรงพยาบาลของรัฐในพื้นที่ บริการภายหลังการขายของพนักงานบริษัทประกันชีวิตที่มีการเอาเปรียบไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญา

4) ปัญหาเกี่ยวกับสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พบว่า ปัญหาความเป็นธรรมจากสัญญาประกันชีวิตและสัญญาเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์

5) ปัญหาเกี่ยวกับระบบหรือกลไกการแก้ไขปัญหา พบว่า ผู้เข้าร่วมสมัชชาผู้บริโภคทั้ง 3 พื้นที่ เห็นตรงกันว่า ควรเร่งผลักดันนโยบายสาธารณะระดับพื้นที่ด้านคุ้มครองผู้บริโภค คือ การให้ความรู้และตระหนักเรื่องสิทธิผู้บริโภค พัฒนาศักยภาพของผู้บริโภค ผู้ประกอบการ เพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งในการทำงานคุ้มครองผู้บริโภค การจัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค เพื่อเป็นกลไกรับเรื่องร้องเรียน ใกล้เคียงและแก้ปัญหาผู้บริโภคในพื้นที่ เปิดโอกาสหรือพื้นที่สาธารณะให้ประชาชนเข้า

ไปมีส่วนร่วมทำงานด้านคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค ภายใต้แผนปฏิบัติการหรือแผนยุทธศาสตร์เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนงานด้านคุ้มครองผู้บริโภค โดยใช้ทรัพยากรภายในพื้นที่

2.2 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคในลักษณะเป็นบันทึกความร่วมมือ (MOU)

2.2.1 การพัฒนาความร่วมมือด้านการพัฒนาระบบงานคุ้มครองผู้บริโภค ทางผู้วิจัยได้ใช้การประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานคุ้มครองผู้บริโภค คือ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสงขลา รองนายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่ นายกเทศมนตรีตำบลปริก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม นายกองค้การบริหารส่วนตำบลควนรู นายกสมาคมอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดสงขลา นายกสมาคมเกษตรอินทรีย์วิถีไท เกี่ยวกับรายละเอียดของความร่วมมือที่จะตกลงกันร่วมกัน เพื่อจัดทำเป็นบันทึกความร่วมมือ(MOU) เป็นเครื่องมือ

2.2.2 รายละเอียดของบันทึกความร่วมมือ (MOU) ว่าด้วยการพัฒนาระบบงานคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบด้วย

ความร่วมมือที่ 1 เรื่อง การจัดรูปแบบเครือข่ายและวิธีการทำงาน

ให้มีโครงสร้างที่เรียกว่า “คณะทำงานเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคจังหวัดสงขลา” ซึ่งแต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานและเครือข่ายต่อไปนี สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดสงขลา เทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลตำบลปริก ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามองค์การบริหารส่วนตำบลควนรู เครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุข สมาคมเกษตรอินทรีย์วิถีไท และสถาบันวิจัยระบบสุขภาพภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คณะทำงานเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคจังหวัดสงขลา มีภารกิจหลัก คือ

- 1) ผลักดันและขับเคลื่อนกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบคุ้มครองผู้บริโภคจังหวัดสงขลา
- 2) เป็นกลไกในการเชื่อมประสานภาคที่เกี่ยวข้อง ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่

ความร่วมมือที่ 2 ความร่วมมือในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค

- 1) พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการเชื่อมต่อข้อมูลข่าวสารด้านคุ้มครองผู้บริโภค และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสาธารณะในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน
- 2) การเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านความรู้ในการบริโภค และการพิทักษ์สิทธิอันเป็นธรรมของผู้บริโภค เช่น การจัดสัมมนา การจัดประชุม การจัดเสวนา การอบรม ตลอดจนการสร้างปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้ในระดับพื้นที่

3) การสร้างและขยายเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการคุ้มครองผู้บริโภค เช่น การสร้างเครือข่ายอาสาสมัครผู้บริโภคในชุมชน การพัฒนาให้เกิดสภาผู้บริโภค

4) การพัฒนาระบบประสานงานการรับเรื่องร้องเรียนเพื่อพิจารณาความเป็นธรรม และชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้บริโภค เช่น การจัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคระดับท้องถิ่น

2.2.3 จัดลงนามในบันทึกความร่วมมือ (MOU) ว่าด้วยการพัฒนาระบบงานคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานคุ้มครองผู้บริโภค คือ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสงขลา รองนายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่ นายกเทศมนตรีตำบลปรัก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม นายกองค้การบริหารส่วนตำบลควนรู นายสมาคมอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดสงขลา นายสมาคมเกษตรอินทรีย์วิถีไท ร่วมกันประกาศเจตนารมณ์ร่วมต่อสาธารณชน เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2551 ณ เวทีเสวนา เรื่อง “ท้องถิ่นห่วงใย ใส่ใจผู้บริโภค” ณ โรงแรมเจบี อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2.3 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมการมีส่วนร่วมโดยการวางแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านคุ้มครองผู้บริโภคของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค ใช้เป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหาคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่ มีผู้เข้าร่วมประกอบด้วย คณะทำงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคของเทศบาลตำบลปรัก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม และองค์การบริหารส่วนตำบลควนรู คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคภายในพื้นที่ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ออ.น้อย วิทยุชุมชน ใช้เป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหาคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่ ขั้นตอนการวางแผนยุทธศาสตร์ประกอบด้วย

2.3.1 ผู้วิจัยเสนอข้อมูลสถานการณ์ปัญหาคุ้มครองผู้บริโภคจากการจัดสัมภาษณ์ผู้บริโภคตลาดซื้อของพื้นที่ โดยสรุปให้เห็นแนวโน้มสถานการณ์ปัญหาตามประเภทของปัญหา

2.3.2 แบ่งกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในประเด็น กิจกรรมด้านคุ้มครองผู้บริโภคต้องดำเนินการในรอบปี

2.3.3 รวบรวมและสรุปเป็นแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งเป็น 5 ด้าน

1) การจัดการข้อมูล ได้แก่ การผลิตสื่อและหรือเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค

2) การพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค และเครือข่าย ทั้งในด้านความรู้ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมการรวมกลุ่ม

3) การเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค

4) การประสานงานในเรื่องการรับเรื่องร้องเรียน ใกล้เกลี่ย ชดเชยค่าเสียหาย

5) การสื่อสารสาธารณะ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและการทำงานต่างๆ

รายละเอียดแผนงานคุ้มครองผู้บริโภคตั้งตารางแนบท้าย ภาคผนวก

ส่วนที่ 3 ลักษณะรูปแบบระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะรูปแบบระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคในปัจจุบันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมายทั้งสามแห่ง คือ เทศบาลตำบลปริก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม และ องค์การบริหารส่วนตำบลควนรู โดยประเด็นที่ผู้วิจัยได้ศึกษาครั้งนี้ ใน 4 ประเด็น ประกอบด้วย

1. โครงสร้างและการจัดองค์การ
2. บทบาทหน้าที่
3. สถานภาพทางกฎหมาย
4. งบประมาณและแหล่งที่มาของงบประมาณ

ตารางที่ 4.7 แสดงลักษณะรูปแบบงานคุ้มครองผู้บริโภคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน

ประเด็น	องค์การบริหารส่วนตำบล ท่าข้าม	องค์การบริหารส่วนตำบล ควนรู	เทศบาลตำบลปริก
1. โครงสร้างและ การจัดองค์การ	<p>■ จัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิ ผู้บริโภคประจำ อบต. โดยมีได้ แยกการบริหารออกจาก องค์การบริหารส่วนตำบลท่า ข้าม</p> <p>■ คณะทำงานของศูนย์ฯมาจาก องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมี นายก อบต. ดำรงตำแหน่ง ประธานศูนย์ฯ</p>	<p>■ จัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิ ผู้บริโภคประจำ อบต. โดยแยก การบริหารแยกต่างหากจาก องค์การบริหารส่วนตำบลควน รู มีการสนับสนุนเรื่อง โครงสร้างพื้นฐานเพื่อเป็น สำนักงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิ ผู้บริโภค</p> <p>■ มีคณะทำงานจำนวน 1 ชุด ซึ่งมีที่มาจากภาคประชาชน -หัวหน้าศูนย์ฯมาจากตัวแทน ภาคประชาชน</p>	<p>■ จัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิ ผู้บริโภคประจำเทศบาล โดย แยกการบริหารกิจกรรม ออก ต่างหากจากเทศบาล แต่ยังไม่ ได้รับการสนับสนุน เรื่อง โครงสร้างพื้นฐานของ สำนักงานของศูนย์พิทักษ์ สิทธิผู้บริโภค</p> <p>■ ระยะแรก: มีคณะทำงาน จำนวน 1 ชุด มีที่มาจาก เทศบาลตำบลปริก นายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่ง ประธานศูนย์ฯ</p> <p>ระยะที่สอง: คณะทำงานมา จากภาคประชาชน ดำรง ตำแหน่งประธาน</p>

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ประเด็น	องค์การบริหารส่วนตำบล ท่าข้าม	องค์การบริหารส่วนตำบล ควนรู	เทศบาลตำบลปริก
2. บทบาทหน้าที่	<p>■ มีคำสั่งแต่งตั้งจากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม</p> <p>■ แต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำตำบลตามคำสั่งการถ่ายโอนภารกิจงาน คบ.</p> <p>■ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการคุ้มครองผู้บริโภคของศูนย์พิทักษ์สิทธิเพื่อเป็นตัวแบบในการทำงาน</p> <p>■ บทบาทหน้าที่แบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.การรับเรื่องร้องเรียน การไกล่เกลี่ยและส่งต่อปัญหาผู้บริโภค 2.การพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค แกนนำ และเครือข่าย ผ่านการอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ 3.การเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์และภัยผู้บริโภค 4.การสื่อสารสาธารณะ ผ่านวิทยุชุมชน สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น 5.การจัดการข้อมูลด้านคุ้มครองผู้บริโภค 	<p>■ ใช้วิธีการคัดเลือกจากผู้มีความสามารถเหมาะสมและจิตอาสาในการทำงาน</p> <p>■ แต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำตำบลตามคำสั่งการถ่ายโอนภารกิจงาน คบ.</p> <p>■ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการคุ้มครองผู้บริโภคของศูนย์พิทักษ์สิทธิเพื่อเป็นตัวแบบในการทำงาน</p> <p>■ บทบาทหน้าที่แบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.การรับเรื่องร้องเรียน การไกล่เกลี่ยและส่งต่อปัญหาผู้บริโภค 2.การพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค แกนนำ และเครือข่าย ผ่านการอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ 3.การเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์และภัยผู้บริโภค 4.การสื่อสารสาธารณะ ผ่านวิทยุชุมชน สื่อสิ่งพิมพ์ 5.การจัดการข้อมูลด้านคุ้มครองผู้บริโภค 	<p>■ ใช้วิธีการคัดเลือกจากผู้มีความสามารถเหมาะสมและจิตอาสาในการทำงาน</p> <p>■ แต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำตำบลตามคำสั่งการถ่ายโอนภารกิจงาน คบ.</p> <p>■ มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการคุ้มครองผู้บริโภคของศูนย์พิทักษ์สิทธิเพื่อเป็นตัวแบบในการทำงาน</p> <p>■ บทบาทหน้าที่แบ่งเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.การรับเรื่องร้องเรียน การไกล่เกลี่ยและส่งต่อปัญหาผู้บริโภค 2.การพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค แกนนำ และเครือข่าย ผ่านการอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ 3.การเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์และภัยผู้บริโภค 4.การสื่อสารสาธารณะ ผ่านวิทยุชุมชน สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น 5.การจัดการข้อมูลด้านคุ้มครองผู้บริโภค 6.การสร้างนโยบายสาธารณะด้านคุ้มครองผู้บริโภค

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ประเด็น	องค์การบริหารส่วนตำบล ท่าข้าม	องค์การบริหารส่วนตำบล ควนรู	เทศบาลตำบลปริก
3.สถานภาพทาง กฎหมาย	<p>■ การบังคับใช้กฎหมายจะไม่สามารถทำได้ ต้องมีคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำ อบต. ดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>■ ขาดความชัดเจน เรื่องการมอบหมายอำนาจและหน้าที่ด้านคุ้มครองผู้บริโภคจากคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำ อบต.</p>	<p>■ การบังคับใช้กฎหมายเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำ อบต. ดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>■ มีความชัดเจนเรื่องการมอบหมายอำนาจ ด้านการทำงานคุ้มครองผู้บริโภคจาก อบต. และคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำ อบต. โดยมีหนังสือคำสั่งแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร จากองค์การบริหารส่วนตำบล</p>	<p>■ การบังคับใช้กฎหมายจะไม่สามารถทำได้ ต้องมีคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำ อบต. ดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>■ มีความชัดเจนเรื่องการมอบหมายอำนาจ ด้านการทำงานคุ้มครองผู้บริโภคจาก อบต. และคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำ อบต. โดยมีหนังสือคำสั่งแต่งตั้งจากเทศบาลตำบลปริก</p>
4.งบประมาณ และการ ตรวจสอบภายใน	<p>■ ที่มาของแหล่งงบประมาณพบว่า <u>มาจากเพียงแหล่งเดียว</u> จากองค์กรภายนอก คือ สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ ม.สงขลานครินทร์ (ศจร.ส.ม.อ.)</p> <p>■ ขาดความชัดเจนการร่วม ลงทุนด้านงบประมาณจาก อบต.ท่าข้ามในการทำงานคุ้มครองผู้บริโภค</p>	<p>■ ที่มาของแหล่งงบประมาณพบว่า <u>มาจากองค์กรภายนอก 2 แหล่ง</u> คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ ม.สงขลานครินทร์ (ศจร.ส.ม.อ.) 2. สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม (พัฒนาโครงสร้าง สาธารณูปโภค พื้นฐานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค) <p>■ ขาดความชัดเจนการร่วม ลงทุนด้านงบประมาณจาก อบต.ควนรูในการทำงานคุ้มครองผู้บริโภค</p>	<p>■ ที่มาของแหล่งงบประมาณพบว่า <u>มาจากองค์กรภายนอก 2 แหล่ง</u> ด้วยกัน ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ ม.สงขลานครินทร์ (ศจร.ส.ม.อ.) 2. .คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด สงขลา <p>■ ขาดความชัดเจนการร่วม ลงทุนด้านงบประมาณจากเทศบาลตำบลปริกในการทำงานคุ้มครองผู้บริโภค</p>

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ประเด็น	องค์การบริหารส่วนตำบล ท่าข้าม	องค์การบริหารส่วนตำบลควนรู	เทศบาลตำบลปริก
	<p>■ วิธีการรับสนับสนุน งบประมาณ:พบว่ามี 2 แบบ แบบที่ 1 แหล่งทุนทำหน้าที่ บริหารจัดการการใช้ งบประมาณให้แก่พื้นที่ทำ หน้าที่จัดกิจกรรม</p> <p>แบบที่ 2 แหล่งทุนสนับสนุน ให้เป็นชุดโครงการ และจะ โอนเงินมาโดยพื้นที่ทำหน้าที่ บริหารจัดการเงินงบประมาณ</p> <p>■ เจ้าของแหล่งทุน เป็นผู้ ตรวจสอบการใช้งบประมาณ ด้วยวิธีการส่งรายงานผลการ ดำเนินกิจกรรมแก่แหล่งทุน</p> <p>■ ยังขาดกลไกการตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณ ตลอดจนการทำหน้าที่ภายใน ขององค์กร</p>	<p>■ วิธีการรับสนับสนุน งบประมาณ:พบว่ามี 2 แบบ แบบที่ 1 แหล่งทุนทำหน้าที่ บริหารจัดการการใช้ งบประมาณให้แก่พื้นที่ทำ หน้าที่จัดกิจกรรม</p> <p>แบบที่ 2 แหล่งทุนสนับสนุนให้ เป็นชุดโครงการ และจะโอน เงินมาโดยพื้นที่ทำหน้าที่บริหาร จัดการเงินงบประมาณ</p> <p>■ เจ้าของแหล่งทุน เป็นผู้ ตรวจสอบการใช้งบประมาณ ด้วยวิธีการส่งรายงานผลการ ดำเนินกิจกรรมแก่แหล่งทุน</p> <p>■ ยังขาดกลไกการตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณ ตลอดจนการทำหน้าที่ภายใน ขององค์กร</p>	<p>■ วิธีการรับสนับสนุน งบประมาณ :พบว่ามี 2 แบบ แบบที่ 1 แหล่งทุนทำหน้าที่ บริหารจัดการการใช้ งบประมาณให้แก่พื้นที่ทำ หน้าที่จัดกิจกรรม</p> <p>แบบที่ 2 แหล่งทุนสนับสนุน ให้เป็นชุดโครงการ และจะ โอนเงินมาให้ทั้งหมด โดยพื้นที่ทำหน้าที่บริหารจัดการ การเงินงบประมาณ</p> <p>■ เจ้าของแหล่งทุน เป็นผู้ ตรวจสอบการใช้งบประมาณ ด้วยวิธีการส่งรายงานผลการ ดำเนินกิจกรรมแก่แหล่งทุน</p> <p>■ ยังขาดกลไกการตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณ ตลอดจนการทำหน้าที่ภายใน ขององค์กร</p>

ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ตัวเลขแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้ คือ

- 1 แทน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม(อบต.ท่าข้าม)
- 2 แทน องค์การบริหารส่วนตำบลควนรู(อบต.ควนรู)
- 3 แทน เทศบาลตำบลปริก(ทต.ปริก)

ผลการศึกษาวิจัยลักษณะรูปแบบงานคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พบว่า

3.1 โครงสร้างและการจัดองค์การ

แม้ทั้งสามแห่งเป็นพื้นที่นำร่องของการพัฒนาระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดสงขลาที่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2551 มีบันทึกความร่วมมือพัฒนาระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคเป็นข้อตกลงร่วมกัน จากการวิเคราะห์ในประเด็น โครงสร้างและการจัดองค์การนั้น พบว่ามีประเด็นที่มีคล้ายคลึงกัน คือ ทุกแห่งได้แต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันเป็นองค์กรด้านคุ้มครองผู้บริโภค ตามคำสั่งถ่ายโอนภารกิจงานคุ้มครองผู้บริโภค คำสั่งที่ 3/2551 และ 4/2551 ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และมีการจัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น

อบต. ควนรู และ ทต.ปริก มีการแยกบทบาทหน้าที่ การบริหารจัดการของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคออกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยให้มี คณะทำงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค อันมีที่มาจากภาคประชาชน ประกอบด้วย ประธานจะมีที่มาจากภาคประชาชน กรรมการศูนย์จะมีที่มาจากภาคประชาชนแต่ละท้องถิ่น หรือกลุ่มชมรม ในชุมชนท้องถิ่น ทั้งสองแห่ง ใช้การคัดเลือกจากบุคคลที่มีความเหมาะสม มีจิตอาสา คณะทำงานมีโอกาสเสนอชื่อ และแสดงฉันทามติ ร่วมควรรเลือกบุคคลใดบุคคลหนึ่งทำหน้าที่

อบต. ควนรู ได้จัดสาธารณูปโภคพื้นฐาน โดยการจัดสร้างอาคารอันเป็นที่ตั้งเป็นศูนย์ประสานงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคขึ้น ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

แต่ส่วนของ อบต. ท่าข้าม พบว่า ได้จัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคณะทำงานประกอบด้วย ประธานมาจาก นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าข้าม และคณะทำงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคจะประกอบด้วย สมาชิก เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นส่วนใหญ่ โดยมีคำสั่งแต่งตั้งจาก อบต.ท่าข้าม

ทั้งสามแห่งจะมีการมอบหมายหน้าที่ประสานด้านคุ้มครองผู้บริโภคแก่เจ้าหน้าที่ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความเหมาะสมด้านความสามารถ

3.2 บทบาทหน้าที่

ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านคุ้มครองผู้บริโภค (3) และมีแผนปฏิบัติการด้านคุ้มครองผู้บริโภค (1, 2, 3) เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ออกเป็นตามกลไกงานคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบด้วย

3.2.1 การรับเรื่องร้องเรียนปัญหาผู้บริโภค การไกล่เกลี่ย และประสานส่งต่อเรื่องร้องเรียนไปยังหน่วยงานด้านคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 การพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค แคนนำ และเครือข่าย ผ่านการอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ และการปฏิบัติการชุมชนด้านคุ้มครองผู้บริโภค

3.2.3 การเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์และภัยผู้บริโภคในพื้นที่

3.2.4 การสื่อสารสาธารณะด้านคุ้มครองผู้บริโภค โดยใช้สื่อมวลชนและช่องทางที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น

3.2.5 การจัดการข้อมูลข่าวสารด้านคุ้มครองผู้บริโภค ส่วนของเทศบาลตำบลปรัก ได้เพิ่มบทบาทของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคในประเด็น

3.2.6 การพัฒนาและสร้างนโยบายสาธารณะด้านคุ้มครองผู้บริโภค

การบังคับใช้กฎหมายของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะไม่สามารถทำได้ เนื่องจากมีต้องอาศัยองค์กรที่มีอำนาจตามกฎหมายรับรอง คือ คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.3 สถานภาพทางกฎหมาย

อบต. ควนรัฐ และ ทต. ปรัก มีความชัดเจนเรื่องการมอบหมายอำนาจและหน้าที่ด้านคุ้มครองผู้บริโภคจากคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค โดย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการทำหนังสือแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ยังไม่มีความเป็นนิติบุคคล

3.4 แหล่งที่มาและการบริหารงบประมาณ

ขณะนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามแห่ง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรภายนอก เช่น สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (สจรส.ม.อ.) (1, 2, 3) สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม (2) แผนงานคุ้มครองผู้บริโภค จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (คคส.) (3) และคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัดสงขลา (3) ส่วนแหล่งงบประมาณจากภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังขาดความชัดเจนในเรื่องการร่วมลงทุน ทั้งในส่วนของจำนวนและแหล่งเงินที่จะให้การสนับสนุนการทำงานศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค แม้จะมีแหล่งทุนสำคัญที่สามารถนำมาใช้ได้ เช่น เงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ออกข้อบัญญัติจัดสรรงบประมาณประจำปี) กองทุนสุขภาพระดับพื้นที่ ซึ่งถือว่าเข้าหลักเกณฑ์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เป็นการสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมสุขภาพโดยภาคประชาชน

การบริหารงบประมาณที่ผ่านมา พบว่า ได้รับการสนับสนุนแบบชุดโครงการ แหล่งทุนจะโอนเงินทั้งหมดเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริหารจัดการเอง

ส่วนการตรวจสอบการใช้งบประมาณ ยังไม่มีระบบการตรวจสอบ แต่จะมีการรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมแก่แหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนเงินงบประมาณ

ส่วนที่ 4 การระดมความคิดเห็น(Focus group) เรื่อง รูปแบบของค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้จัดระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งทำงานคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. คณะอนุกรรมการ สคบ.ประจำ อบต.หรือเทศบาล ประกอบด้วย
 - นายก อบต.หรือ นายกเทศมนตรี ในฐานะประธาน
 - กรรมการ จำนวน 2 คน
 - ปลัด อบต.หรือ ปลัดเทศบาล ในฐานะเลขานุการ
2. คณะทำงานศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย
 - ประธานศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค
 - กรรมการศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค จำนวน 2 คน
 - ผู้ประสานงานศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค จำนวน 1 คน

ผลการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

จากข้อมูลเกี่ยวกับบริบทพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสามแห่ง คือ เทศบาลตำบลปริก องค์การบริหารส่วนตำบลวรภู และองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ที่พบว่า ประชาชนมีปัญหาถูกละเมิดสิทธิเนื่องจากถูกเอาเปรียบสิทธิผู้บริโภคทั้งภายนอกและภายในพื้นที่ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเห็นตรงกันว่า มีลักษณะสภาพปัญหาโดยทั่วไปคล้ายคลึงกัน มีแนวโน้มสถานการณ์ปัญหาผู้บริโภคสูงขึ้น การมีทุนทางสังคมจำนวนมาก ตลอดจนผลการจัดกิจกรรมเพื่อการมีส่วนร่วมในพื้นที่ ลักษณะรูปแบบในปัจจุบันของการทำงานคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้นำมาใช้ประกอบเป็นปัจจัยนำเข้า (Input) เพื่อการปรับเปลี่ยนระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความเหมาะสมและพึงประสงค์ตามลักษณะของค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคแยกเป็น 4ประเด็น ดังนี้

1. โครงสร้างและการจัดองค์การ
2. บทบาทหน้าที่

3. สถานภาพทางกฎหมาย
4. งบประมาณและแหล่งที่มา

ผลการศึกษา พบว่า

1 โครงสร้างและการจัดองค์การ

1.1 ศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคควร แยกระบบการบริหารจัดการ ออกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เน้นความเป็นอิสระ

1.2 คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมอบหมายภารกิจด้านคุ้มครองผู้บริโภคที่ชัดเจนแก่คณะทำงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค และให้อำนาจในการบริหารจัดการกับปัญหาด้านคุ้มครองผู้บริโภคที่เกิดขึ้นในพื้นที่

1.3 ที่มาของคณะทำงานศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคมีแบบผสมผสานจาก 3 ภาคส่วน กล่าวคือ ประชาชน หรือ หัวหน้าศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค ควรมีที่มาจากตัวแทนผู้บริโภค ส่วนคณะกรรมการศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค มีที่มาจากตัวแทน กลุ่มองค์กรและ เครือข่ายผู้บริโภคจากทุกชุมชน ตลอดจนควรมีส่วนของผู้ประกอบการ ผู้ทำหน้าที่ประสานงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค ทุกแห่งเห็นว่า ควรเป็นเจ้าหน้าที่ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4 วิธีการได้มาของคณะกรรมการ ไม่จำเป็นต้องมีระเบียบการคัดเลือก แต่เน้นจิตอาสา เสียสละเข้ามาทำงานด้านคุ้มครองผู้บริโภค เป็นที่ยอมรับในความสามารถของทุกคน ส่วนผู้ประสานงานอันเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเน้นบุคลากรที่สนใจและสามารถเชื่อมประสานระหว่างศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. บทบาทหน้าที่

ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน โดยผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้

- 1 แทน องค์กรบริหารส่วนตำบลควนรู
- 2 แทน เทศบาลตำบลปรึก
- 3 แทน องค์กรบริหารส่วนตำบลท่าข้าม

บทบาทหน้าที่ของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคที่มีรูปแบบการทำงานในลักษณะองค์กรอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 บทบาทที่เห็นด้วย คือ

2.1.1 ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการตรา และบังคับกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค แต่วิธีการและลักษณะของการบังคับนั้นมีความแตกต่างกัน คือ ลักษณะเป็นกติกาทงสังคม ผ่านกลไกของสมาชิกผู้บริโภค (1, 3) และออกเป็นกฎหมายผ่าน 3 กลไกหลักที่มีอยู่แล้วของพื้นที่ คือ เสนอในนามศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค ประชาชนร่วมนำเสนอ ผ่านสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2)

2.1.2 สนับสนุนการใช้สิทธิร้องเรียนของผู้บริโภคและองค์กรผู้บริโภค ผ่านช่องทางต่างๆของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค (1, 2, 3) และการเปิดโอกาสให้กลุ่ม องค์กรผู้บริโภคสามารถร้องเรียนเป็นลักษณะกลุ่มได้ (1, 2, 3)

2.1.3 การตรวจสอบการกระทำหรือละเว้นการกระทำของหน่วยงานอันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค จะมีกลไกที่ใช้ในการตรวจสอบคือ การประชุมประจำเดือนของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค (1, 3) และการจัดสมาชิกผู้บริโภค (2, 3)

2.1.4 ส่งเสริมการศึกษาและวิจัยด้านคุ้มครองผู้บริโภค เน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชุมชนกับภาควิชาการอย่างน้อย 1 ประเด็นต่อปี (1,2,3)

2.1.5 การสนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรผู้บริโภค ผ่าน 3 วิธีการ คือ สนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้บริโภค (1,2,3) การสนับสนุนการทำกิจกรรมด้านคุ้มครองผู้บริโภคของกลุ่มและเครือข่ายผู้บริโภคในพื้นที่(1,2,3)การพัฒนาศักยภาพให้แก่กลุ่มผู้บริโภค(1,2)

2.1.6 การดำเนินการและสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลข้อเท็จจริงหรือแจ้งโฆษณาข่าวสาร มีความเห็นแตกต่างแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย คือมีการเผยแพร่ผ่านสื่อที่มีในพื้นที่ แต่จำเป็นต้องมีการฝึกฝนเทคนิคการเปิดเผยข้อมูล (1,2)

2.1.7 การจัดประชุมสมาชิกผู้บริโภคประจำปี ควรเป็นกลไกค้นหาสถานการณ์และผลักดันนโยบายสาธารณะด้านคุ้มครองผู้บริโภค

2.2 บทบาทที่ไม่เห็นด้วย

2.2.1 การฟ้องร้องคดีต่อศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองแทนผู้บริโภค เพราะยังไม่มีความพร้อม ศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคควรทำหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐาน ผู้บริโภคสามารถฟ้องร้องคดีได้ด้วยตนเองเนื่องจากกฎหมาย

3. สถานภาพทางกฎหมาย

3.1 ควรมีลักษณะเป็นกลุ่ม ชมรม ที่มีการรับรองสถานภาพที่ชัดเจน ผ่านวิธีการ คือ

- มีหนังสือแต่งตั้งและมอบหมายอำนาจหน้าที่

- การให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) รับรองสถานภาพเป็นกลุ่มหรือชมรม

3.2 ต้องอาศัยอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นส่วนที่สนับสนุนทางกฎหมาย

4. งบประมาณ

4.1 มีการสนับสนุนเงินงบประมาณจากกองทุนสุขภาพระดับพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โดยต้องออกเป็นข้อบัญญัติสนับสนุนงบประมาณ)

4.2 มีการสนับสนุนจากแหล่งทุนจากภายนอก เช่น สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค องค์กรอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค(กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต)

4.3 รูปแบบการสนับสนุน ควรเป็นแบบชุดโครงการ สามารถบริหารงบประมาณเองได้

4.4 การตรวจสอบงบประมาณ มีคณะทำงานทำหน้าที่ประเมินผล และให้มีรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

ตารางที่ 4.8 รูปแบบลักษณะองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามรายองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็น	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			รูปแบบที่เหมาะสม
	อบต. ทำขำ	อบต. ควนรู่	เทศบาล ต.ปริก	
1. โครงสร้างและการจัดการองค์การ	มีศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค แต่อยู่ภายใต้บริหารของ อบต.	จัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค แยกต่างหาก จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค แยกต่างหากจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	■ จัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภคมีลักษณะองค์การอิสระ แยกต่างหากจาก อบต.
1.1 อำนาจทางกฎหมาย	ได้รับการรับรองอำนาจทางกฎหมายจาก คณะอนุกรรมการ สคบ. ประจำ อบต.	ได้รับมอบหมายหน้าที่และมีอำนาจตามกฎหมาย จากคณะอนุกรรมการ สคบ. ประจำ อบต.	ได้รับการรับรองอำนาจทางกฎหมายจาก คณะอนุกรรมการ สคบ.ประจำ อบต.	■ ได้รับการมอบหมายภารกิจงานและหน้าที่จาก อบต.
1.2 ที่มาของคณะกรรมการ	ประธานมาจากภาคประชาชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการ มาจากภาคประชาชน	ประธาน ที่มาจากภาคประชาชน กรรมการ มาจากตัวแทนประชาชนทุกชุมชน	ประธานมาจากภาคประชาชน กรรมการ จากภาคประชาชน	■ คณะทำงานควรมาจากภาคประชาชน ด้วยคัดเลือกกันเอง และระบบจิตอาสา
1.3 วิธีการของคณะกรรมการ	วิธีการคัดเลือกกันเองและระบบจิตอาสา	วิธีการคัดเลือกกันเองและระบบจิตอาสา	วิธีการคัดเลือกกันเองและระบบจิตอาสา	■ มาจากประชาชนด้วยวิธีการคัดเลือกและระบบจิตอาสา
1.3 วิธีการของคณะกรรมการ	เจ้าหน้าที่ของ อบต. ทำหน้าที่ประสานงาน ด้านคุ้มครองผู้บริโภค	เจ้าหน้าที่ของ อบต. ทำหน้าที่ประสานงาน ด้านคุ้มครองผู้บริโภค	เจ้าหน้าที่ของ อบต. ทำหน้าที่ประสานงาน ด้านคุ้มครองผู้บริโภค	■ มีเจ้าหน้าที่ของ อบต. ทำหน้าที่ประสานงาน ด้านคุ้มครองผู้บริโภค

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็น	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			รูปแบบที่เหมาะสม
	อบต. ทำขำม	อบต. ควนรัฐ	เทศบาล ต.ปรึก	
2. บทบาทหน้าที่				
2.1 การให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานรัฐในการตรา และบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค	■ เห็นด้วย แต่ให้เป็นกติกาทงสังคมเน้นการมีส่วนร่วมของพื้นที่	■ เห็นด้วย อาจอยู่ในลักษณะกติกาทงสังคมในการคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่ผ่านกลไกเฉพาะเช่น สมัชชาผู้บริโภคในพื้นที่	■ เห็นด้วย ผ่าน 3 กลไกของพื้นที่ 1) เสนอในนามศูนย์ฯ 2) ล่าลายชื่อ ปชช. 3) ผ่าน สมาชิก อบต.	■ มี 2 แบบ คือ 2.1 กติกาสังคม 2.2 กฎระเบียบของพื้นที่ ผ่านกลไก คือ เสนอในนามศูนย์ผ่านสมาชิก อบต. และผ่านปชช. ร่วมเสนอ
2.2 สนับสนุนการใช้สิทธิร้องเรียนของผู้บริโภค และองค์กรผู้บริโภค	■ เห็นด้วย วิธีการ คือ ผ่านช่องทางรับเรื่องร้องเรียนต่างๆของศูนย์, ร้องเรียนเป็นกลุ่มผู้บริโภค	■ เห็นด้วย วิธีการ คือ ผ่านช่องทางรับเรื่องร้องเรียนต่างๆของศูนย์, ร้องเรียนเป็นกลุ่มผู้บริโภค	■ เห็นด้วย วิธีการ คือ ผ่านช่องทางรับเรื่องร้องเรียนต่างๆของศูนย์, ร้องเรียนเป็นกลุ่มผู้บริโภค	■ ควรสนับสนุนให้ร้องเรียนผ่านช่องทางร้องเรียนของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค ร้องเรียนผ่านกลุ่มผู้บริโภคได้
2.3 การตรวจสอบการกระทำหรือละเว้นการกระทำของหน่วยงานอื่นเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค	■ เห็นด้วย วิธีการ คือ ผ่านการประชุมประจำเดือน และจัดสมัชชาผู้บริโภค	■ เห็นด้วย วิธีการ คือ ผ่านการประชุมประจำเดือนของศูนย์ฯ	■ เห็นด้วย วิธีการ คือ การจัดสมัชชาผู้บริโภค	■ ผ่านการประชุมประจำเดือนของศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค และการจัดสมัชชาผู้บริโภค

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็น	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			รูปแบบที่เหมาะสม
	อบต. ท่าข้าม	อบต. ควนรู	เทศบาล ต.ปรึก	
2.4 ดำเนินคดีต่อศาล ยุติธรรมหรือศาลปกครอง แทนผู้บริ โภค	■ ไม่เห็นด้วย ต้องคำนึงถึงความ พร้อม ทำหน้าที่เพียงรวบรวม พยานหลักฐานข้อเท็จจริงมากกว่า	■ ไม่เห็นด้วย ต้องคำนึงถึงความพร้อม ทำหน้าที่เพียงรวบรวมพยานหลักฐาน ข้อเท็จจริงมากกว่า	■ ไม่เห็นด้วย ต้องคำนึงถึงความ พร้อม ทำหน้าที่เพียงรวบรวม พยานหลักฐานข้อเท็จจริงมากกว่า	■ ยังไม่จำเป็น ศูนย์ควรทำ หน้าที่รวบรวมพยานหลักฐาน หรือเป็นที่ปรึกษาแก่ผู้บริ โภค เพราะ กม.เปิดโอกาสให้ ฟ้องร้องได้เองอยู่แล้ว
2.5 ส่งเสริมการศึกษา และวิจัยด้านคุ้มครอง ผู้บริ โภค	■ เห็นด้วย เน้นวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในชุมชนร่วมกับภาควิชาการปีละ 1 เรื่อง	■ เห็นด้วย เน้นวิจัยเชิงปฏิบัติการใน ชุมชนร่วมกับภาควิชาการปีละ 1 เรื่อง	■ เห็นด้วย เน้นวิจัยเชิงปฏิบัติการใน ชุมชนร่วมกับภาควิชาการในพื้นที่ปี ละ 1 เรื่อง	■ มีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ชุมชนร่วมกับภาควิชาการใน พื้นที่อย่างน้อย 1 เรื่อง
2.6 การสนับสนุนและให้ การช่วยเหลือแก่องค์กร ผู้บริ โภค	■ เห็นด้วย วิธีการ คือ สนับสนุนการรวมกลุ่มผู้บริ โภค	■ เห็นด้วย วิธีการ คือ 1. ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มผู้บริ โภค 2. สนับสนุนการทำกิจกรรมด้าน คบ. 3. พัฒนาศักยภาพแก่กลุ่มผู้บริ โภค	■ เห็นด้วย วิธีการ คือ 1. ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม ผู้บริ โภค 2. สนับสนุนการทำกิจกรรมด้าน คบ. 3. พัฒนาศักยภาพแก่กลุ่มผู้บริ โภค	■ สนับสนุนให้ผู้บริ โภคมีการ รวมกลุ่มกัน ■ มีการให้ทำกิจกรรมของกลุ่ม ■ พัฒนาศักยภาพให้แก่กลุ่ม ผู้บริ โภค

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

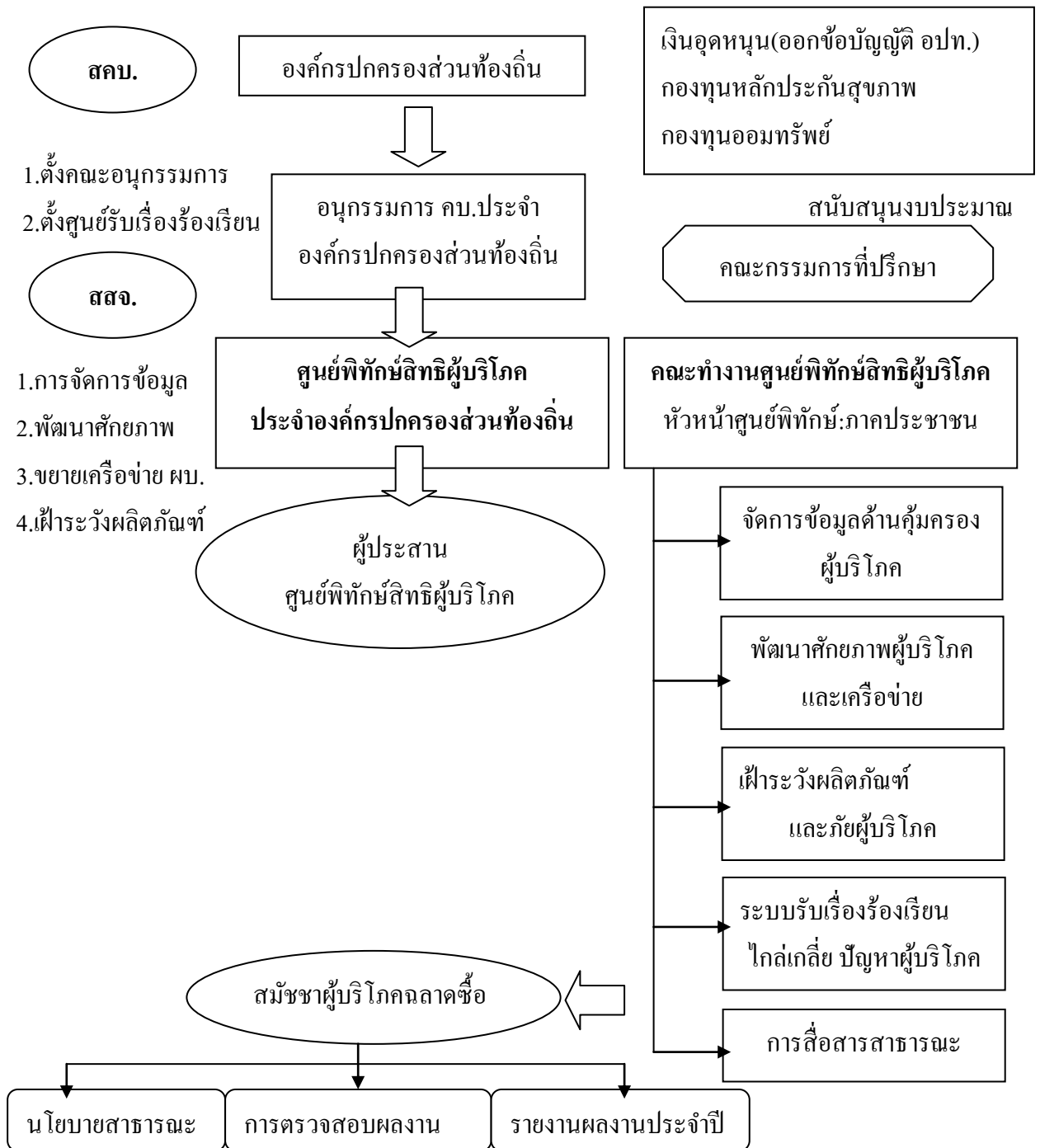
ประเด็น	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			รูปแบบที่เหมาะสม
	อบต.ท่าข้าม	อบต.ควนรู	เทศบาล ต.ปริก	
2.7 ดำเนินการและสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลข้อที่เป็นจริง หรือแจ้งหรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าและบริการแก่ผู้บริโภค	<p>■ ไม่เห็นด้วย กลัวการฟ้องร้องเป็นคดี,เห็นว่า พ.ร.บ.รองรับอำนาจฟ้องไว้แล้ว</p> <p>** ควรส่งให้ สคบ.รับรองการเป็นกลุ่มหรือชมรมด้านคุ้มครองผู้บริโภค</p>	<p>■ เห็นด้วย แต่กลัวถูกฟ้องร้อง ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยเทคนิคการเปิดเผย</p> <p>** ควรส่งให้ สคบ.รับรองการเป็นกลุ่มหรือชมรมด้านคุ้มครองผู้บริโภค</p>	<p>■ เห็นด้วย ควรมีการออกกระเปียบรองรับหน้าที่เพื่อป้องกันการถูกฟ้องร้องคดี แต่ต้องอาศัยเทคนิคกลไกการเปิดเผยข้อมูล</p> <p>** ควรส่งให้ สคบ.รับรองการเป็นกลุ่มหรือชมรมด้านคุ้มครองผู้บริโภค</p>	<p>■ มีบทบาทเปิดเผยข้อมูลข้อเท็จจริงเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค</p> <p>ต้องพัฒนาเทคนิคและช่องทางการเปิดเผยข้อมูล</p>
2.8 จัดประชุมสมาชิกผู้บริโภคปีละ 1 ครั้ง	<p>■ เห็นด้วย เพราะจะเป็นกลไกในการค้นหาสถานการณ์และผลักดันเป็นนโยบายสาธารณะด้านคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่</p>	<p>■ เห็นด้วย เพราะจะเป็นกลไกในการค้นหาสถานการณ์และผลักดันเป็นนโยบายสาธารณะด้านคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่</p>	<p>■ เห็นด้วย เพราะจะเป็นกลไกในการค้นหาสถานการณ์และผลักดันเป็นนโยบายสาธารณะด้านคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่</p>	<p>■ ต้องสมาชิกผู้บริโภคอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง อันเป็นเครื่องมือสำหรับการผลักดันนโยบายสาธารณะด้านคุ้มครองผู้บริโภค</p>
3.สถานภาพทางกฎหมาย	<p>ควรได้รับมอบหมายอำนาจและหน้าที่อย่างชัดเจนจาก อนุ สคบ.ประจำ อปท.</p> <p>ในรูปแบบคำสั่งแต่งตั้ง</p>	<p>ควรได้รับมอบหมายอำนาจและหน้าที่อย่างชัดเจนจาก อนุ สคบ.ประจำ อปท.</p> <p>ในรูปแบบคำสั่งแต่งตั้ง</p>	<p>ควรได้รับมอบหมายอำนาจและหน้าที่อย่างชัดเจนจาก อนุ สคบ.ประจำ อปท.</p> <p>ในรูปแบบคำสั่งแต่งตั้ง</p>	<p>ได้รับมอบหมายอำนาจและหน้าที่อย่างชัดเจน จาก อนุ สคบ.ประจำ อปท.ในรูปแบบคำสั่งแต่งตั้ง</p>

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็น	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			รูปแบบที่เหมาะสม
	อบต.ท่าข้าม	อบต.ควนรู	เทศบาล ต.ปรึก	
4.งบประมาณ				<ul style="list-style-type: none"> ■ ควรมีทุนจากหลายแหล่ง ทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ เน้นการลงทุนร่วมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ■ ทุนจากภายนอกควร
4.1 แหล่งที่มา				
งบประมาณ	1) จาก อบต.ท่าข้าม (โดยออก	1) จาก อบต.ควนรู (ออกข้อบัญญัติ	1) จาก ทต.ปรึก(ออกข้อบัญญัติ	
■ แหล่งทุนจากภายใน	ข้อบัญญัติสนับสนุนงบประมาณ)	สนับสนุนงบประมาณ)	สนับสนุนงบประมาณ)	
พื้นที่	2) กองทุนสุขภาพระดับพื้นที่	2) กองทุนสุขภาพระดับพื้นที่	2) กองทุนสุขภาพระดับพื้นที่	■ ทุนจากภายนอกควร
■ แหล่งทุนจากภายนอก				
	1) สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ	1) สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ	1) สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ	สนับสนุนให้เกิดกลไก
	ม.สงขลานครินทร์ (สจรส.ม.อ.)	ม.สงขลานครินทร์ (สจรส.ม.อ.)	ม.สงขลานครินทร์ (สจรส.ม.อ.)	ความสัมพันธ์ในการทำงาน
		2) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้าง	2) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ	แบบใหม่ของเครือข่ายภายใน
		เสริมสุขภาพ (สสส.สำนัก 6) โครงการ	สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.สำนัก 6)	พื้นที่
		ชุมชนเข้มแข็งและชุมชนน่าอยู่	โครงการชุมชนเข้มแข็งและชุมชน	■ รูปแบบการสนับสนุนทุน
			น่าอยู่	ควรเป็นแบบ ชุดโครงการ
			3) แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้าน	■ ตรวจสอบการใช้
			สุขภาพ (คคส.)จุฬาลงกรณ์	งบประมาณ
			มหาวิทยาลัย	1) รายงานผลการปฏิบัติงาน
				ประจำปี
				2) มีคณะทำงานประเมินผล

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็น	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			รูปแบบที่เหมาะสม
	อบต.ท่าข้าม	อบต.ควนรู	เทศบาล ต.ปริง	
4.2 รูปแบบการ สนับสนุนและ บริหารงานงบประมาณ	1. แบบชุดโครงการ 2. บริหารงบประมาณเอง	1. แบบชุดโครงการ 2. บริหารงบประมาณเอง	1. แบบชุดโครงการ 2. บริหารงบประมาณเอง	3) สมาชิกผู้บริ โภคประจำปี
4.3 ตรวจสอบการใช้ งบประมาณ	1. คณะทำงานประเมินผล	1. คณะทำงานประเมินผล 2. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี	1. ผ่านสมาชิกผู้บริ โภคประจำปี 2. รายงานผลประจำปี 3. คณะทำงานประเมินผล	

แผนภูมิที่ 4.1 รูปแบบองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น